

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA VÝTVARNÉ VÝCHOVY A KULTURY

KERAMICKÁ PLASTIKA - KOMUNIKACE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Vlasti Hořká

Učitelství výtvarné výchovy pro základní školy

Vedoucí práce: Mgr. Naděžda Potůčková

Plzeň 2023

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 23. června 2023

.....
vlastnoruční podpis

Věnováno oběma mým babičkám, té české i té slovenské. Děkuji jim za životní moudrost, píli, spravedlnost i lásku. Stále vás nosím ve svém srdci.

Ráda bych tímto poděkovala paní Mgr. Naděždě Potůčkové za odborné vedení mé diplomové práce a projevenou důvěru. Dále děkuji Prof. akad. sochaři Kurtu Gebauerovi, dr. h. c. za možnost osobně se podílet na oživení veřejného prostoru v praxi; děkuji také Prof. akad. malíři Františku Hodonskému, že mě nasměroval k abstrahování výtvarných námětů; děkuji Doc. PhDr. Jaroslavu Bláhovi, Ph.D. za myšlenku komparace děl výtvarných, hudebních a literárních; děkuji Prof. Dr. Johannesovi Kirschenmannovi za přednášky o umění; děkuji Doc. PaedDr. Janu Slavíkovi, CSc. za artefiletiku; děkuji Mgr. Jindřichu Lukavskému, Ph.D. za cenné rady; děkuji MgA. et MgA. Aleši Zapletalovi, Ph.D. za nasměrování k novým informacím; děkuji MgA. et Mgr. Stanislavu Poláčkovi za povzbudivá slova a nadhled. Mnohokrát děkuji Mgr. Janě Šindelářové za poskytnutí ateliéru a za veškeré výpaly keramiky. Také děkuji svým věrným kamarádkám za to, že mě vždy vyslechly. Nejvíce děkuji svému manželovi a oběma svým dětem za lásku a podporu po celou dobu mého studia.

ANOTACE

Cílem diplomové práce je vytvoření souboru keramických plastik na téma komunikace, vycházející z myšlenkové specifikace pojmu, z kresebných skic a následného vypracování do prostorových tvarů. Teoretická část se zabývá pojmy komunikace, keramickou plastikou a možnou inspirací od mistrů. Praktická část popisuje, jak samotné keramické plastiky vznikaly a následuje ukázka využití v pedagogické praxi na základní škole.

KLÍČOVÁ SLOVA

keramická plastika, komunikace, abstraktní geometrické tvary, umění, artefiletika

ANNOTATION

The aim of the diploma thesis is to create a set of ceramic sculptures on the theme of communication, based on the intellectual specification of concept, drawing sketches and subsequent elaboration into spatial shapes. The theoretical part deals with the concepts of communication, ceramic sculpture and possible inspiration from masters. The practical part describes how the ceramic sculptures themselves were created and then follows a demonstration of their use in pedagogical practice at an elementary school.

KEYWORDS

ceramic sculpture, communication, abstract geometric shapes, art, artefiletics

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK	2
ÚVOD	3
1 TEORETICKÁ ČÁST	4
1.1 KOMUNIKACE	4
1.1.1 Komunikace sociální	4
1.1.2 Komunikace pedagogická	5
1.1.3 Komunikace verbální a neverbální	6
1.1.4 Komunikace uměním	10
1.2 KERAMICKÁ PLASTIKA	11
1.3 INSPIRACE OD MISTRŮ	12
1.3.1 SMYSLY: Jan Kutálek, Gabriel Vach	13
1.3.2 CITY: Constantin Brâncusi, Alois Sopr, June Kaneko	15
1.3.3 ROZUM: Zdeněk Sýkora, Josef Klimeš, Václav Uruba	17
2 PRAKTICKÁ ČÁST	21
2.1 POPIS TVORBY KERAMICKÝCH PLASTIK	21
2.1.1 Milník (Rozum)	22
2.1.2 Pan Učitel (City)	23
2.1.3 Sekernice (Smysly)	23
2.1.4 Keramické plastiky (Rozum)	24
3 DIDAKTICKÁ ČÁST	29
3.1 REALIZACE V PRAXI NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE	29
3.1.1 VV - 8. roč. Komunikační vztahy geometrických tvarů, 17. a 24. 2. 2022	29
ZÁVĚR	35
RESUMÉ	36
SEZNAM LITERATURY	38
SEZNAM OBRÁZKŮ	46
PŘÍLOHY	I

SEZNAM ZKRATEK

DP - Diplomová práce

ZŠ - Základní škola

Např. - například

Z řec. - z řeckého

Lat. - latinsky

Tj. - to je

Rum. - Rumunsko

s. - strana

VV - výtvarná výchova

roč. - ročník na základní škole

r. - rok

WTC NY - Světové obchodní centrum (World Trade Center v New Yorku)

UPM - Uměleckoprůmyslové museum v Praze

D - Dějepis

U, ž, žž - učitel, žák, žáci

Vyuč. hod. - vyučovací hodina

TK - Třídní kniha

JAK - Jan Amos Komenský

AMOCA LA - American Museum of Ceramic Art Los Angeles

GMP - Galerie města Plzně

AJG - Alšova jihočeská galerie v Bechyni

MUO - Muzeum umění Olomouc

KVK PF ZČU - Katedra výtvarné výchovy a kultury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni.

Úvod

Cílem diplomové práce je vytvoření souboru keramických plastik na téma komunikace.

Prvním dílčím cílem teoretické části bude:

- Vymezení pojmu komunikace a to: komunikace sociální, pedagogické, verbální a neverbální a komunikace uměním.

Dalším krokem bude:

- Vymezení pojmů plastika a keramika. Rozdělení keramiky dle technologie výroby a upřesnění materiálu kameniny, který bude použit při tvorbě výsledných artefaktů.
- Inspirace od mistrů bude výchozím bodem pro vytvoření souboru keramických plastik na téma komunikace. Jmenovaná kapitola bude rozdělena do kategorií: SMYSLY, CITY a ROZUM (viz níže). Pro účely této práce se jeví toto rozdělení jako nejpřehlednější.

SMYSLY (Imprese - DOJEM) – Tváře (Emoce)

CITY (Expres - VÝRAZ) – Figury (Polibek)

ROZUM (Abstrakce - SYMBOL) – Geometrické plastiky (Komunikace)

Dílčími cíli praktické části bude zpracování:

- Tvorby keramických plastik na podkladě kresebných skic, při nichž bude důležité propojení inspirace od mistrů se zapojením žáků v rámci pedagogické praxe na základní škole.
- Popisu, jak samotné keramické plastiky vznikaly.

Výstupem bude vytvoření finálních keramických plastik na téma komunikace do prostorových tvarů.

Téma práce bylo zvoleno v souvislosti se skloubením odborných zkušeností vedoucí práce a autorčina osobního a profesního života.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 KOMUNIKACE

Sigmund Freud řekl: „*Ten, kdo má oči, aby viděl a uši, aby slyšel, se může přesvědčit, že žádný smrtelník nedokáže nic utajit. Jestliže jeho rty mlčí, hovoří svými konečky prstů; jeho skryté myšlenky z něho prosakují ven každým pórem.*“¹ (in LEWIS, 1989, s. 192)

Pod pojmem komunikace si můžeme představit různorodou interakci, obvykle mezi dvěma subjekty. Tato práce se zabývá komunikací v užším smyslu a to komunikací mezilidskou směrem ke komunikaci uměním. První oblastí je komunikace sociální, ze které vychází i komunikace pedagogická.

1.1.1 KOMUNIKACE SOCIÁLNÍ

Základem pro sociální komunikaci je sociální psychologie, kterou se zabývá Helus a definuje ji takto: „*Sociální psychologie se zabývá člověkem v sociálních souvislostech jeho života, zejména pak zkoumáním, jak tyto sociální souvislosti života působí na jeho osobnost (vlastnosti, charakteristiky, individuální svéráz, životní postoje, názorové orientace); vývoj a rozvoj; chování a jednání; výkony; kondici, zdravotní stav; začleňování, sounáležitost s druhými.*“² (HELUS, 2007, s. 13)

V oblasti sociální komunikace je poučný i příspěvek prezidenta České republiky Václava Havla, který přednesl ve svém novoročním projevu: „*Vím, jak to zní nepopulárně, ale nemohu si pomoci: nejvíc ublížíme sami sobě, když se budeme starat jen sami o sebe.*“³ (HAVEL, 2000, s. 66)

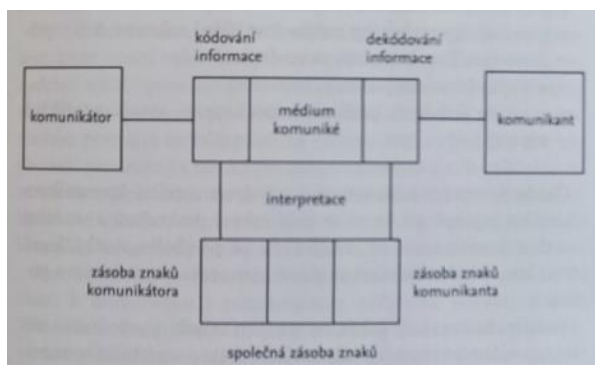
Pro účely této práce se jeví výhodné použít činitele základní struktury komunikace, které popisuje Nakonečný. Pro názorné vyjádření je využito jeho schéma na obr 1 (viz níže).

---

¹ LEWIS, David. *Tajná řeč těla*. Praha: Victoria Publishing, ©1989. 229 s. ISBN 80-85605-49-X.

² HELUS, Zdeněk. *Sociální psychologie pro pedagogy*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 280 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1168-3.

³ HAVEL, Václav. AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR. *Ochrana přírody 3: Časopis státní ochrany přírody* [online]. 55. Praha: ENVIRONS, 2000 [cit. 2023-02-14]. ISSN 1210-258X. Vážení spoluobčané. Dostupné z: <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/res/archive/003/000429.pdf?seek=1234979989>. s. 65 - 66.

Obr 1: NAKONEČNÝ, Milan. Struktura komunikace a její činitelé, 2009. ⁴

Na komunikaci sociální dále navazuje komunikace pedagogická.

1.1.2 KOMUNIKACE PEDAGOGICKÁ

Podle Mareše a Křivohlavého je pedagogická komunikace zvláštním případem sociální komunikace, „...která sleduje pedagogické cíle, pomáhá vychovávat a vzdělávat.“ ⁵ (MAREŠ, KŘIVOHLAVÝ, 1989, s. 30)

V užším smyslu se pedagogické komunikaci věnuje Gavora, který specifikuje aspekty komunikace ve třídě. „Komunikace je základním prostředkem realizace výchovy a vzdělávání prostřednictvím verbálních a neverbálních projevů učitele a žáků.“ ⁶ (GAVORA, 2005, s. 25)

Podle Heluse je podstatné, že: „Aktéry výukové komunikace jsou učitelé a žáci. Přitom učitelé jsou vůdčími aktéry – výuce vtiskují její obsah a směr, nesou za ni rozhodující zodpovědnost: a to jak osobní/morální, tak společenskou – právní, profesní. ... Žáci jsou spoluaktéry – výuku spoluvytváří. ... Mají být subjekty – aktivními účastníky formulace výukových cílů, průběhu výuky i jejího hodnocení. Na základě spoluaktérství se učí být spoluzodpovědnými za své úspěchy a neúspěchy, ale také za atmosféru soužití v jejich třídě.“ ⁷ (HELUS, 2007, s. 227 – 228)

V další části práce je navázáno verbální a neverbální komunikací.

⁴ NAKONEČNÝ, Milan. *Sociální psychologie*. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-80-200-1679-9. s. 289

⁵ MAREŠ, Jiří a Jaro KŘIVOHLAVÝ. *Sociální a pedagogická komunikace ve škole*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990. Pedagogické a psychologické studie. ISBN 80-042-1854-7.

⁶ GAVORA, Peter. *Učitel a žáci v komunikaci*. Brno: Paido, 2005. ISBN 80-731-5104-9.

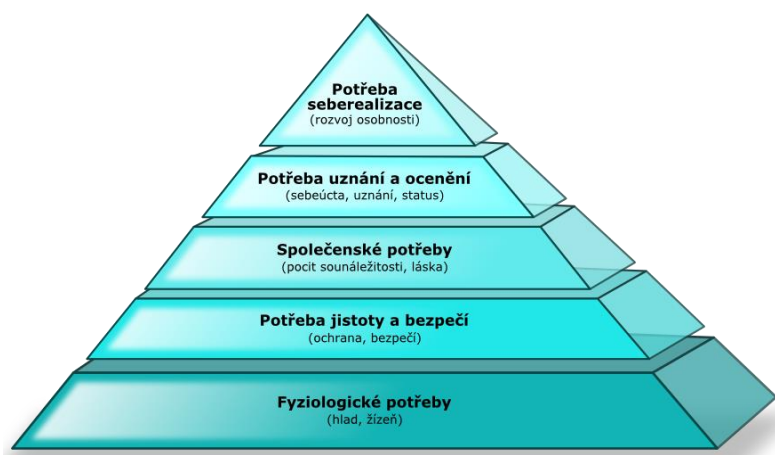
⁷ HELUS, Zdeněk. *Sociální psychologie pro pedagogy*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 280 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1168-3.

1.1.3 KOMUNIKACE VERBÁLNÍ A NEVERBÁLNÍ

Rozdílům mezi verbální a neverbální komunikací se věnuje Nakonečný, který uvádí: „...že první je úmyslná, druhá velmi často neúmyslná („řečí svého těla“ člověk sděluje nechtěně něco ze svých vnitřních stavů, nezřídka i to, co by slovy sdělit nechtěl). Komunikativní je každý pohyb těla.“ (NAKONEČNÝ, 2009, s. 290 - 291)

Kopřiva a kol. uvádí: „To, co prožíváme, velmi ovlivňuje naše chování – a to, jak se chováme, už druhým lidem tak jedno nebude.“⁸ (KOPŘIVA a kol., 2006, s. 16)

Respektovat druhého znamená: umožnit druhému člověku naplňování jeho potřeb podle Maslowovy pyramidy (viz obr 2). Mít v úctě také jeho blízké lidi, vyvarovat se kritiky a mluvit o nich v dobrém. Vnímat jeho důstojnost a hodnotu. Chovat se k němu slušně, nevystupovat z pozice moci a klást na něj smysluplné požadavky. Hledat způsoby, jak efektivně komunikovat.⁹ (KOPŘIVA a kol., 2006, s. 16)

Obr 2: Maslowova pyramida potřeb¹⁰

De Vito vysvětluje dva hlavní komunikační systémy: verbální a neverbální. „Verbální systém představují převážně slovní signály přenášené vzduchem a přijímané sluchem. Neverbální systém představují veškeré další prostředky, jimiž můžete sdělit nějaký význam. Jsou to například gestikulace, mimika, dotyky.“¹¹ (De Vito, 2001, s. 99)

⁸ KOPŘIVA, Pavel et al. *Respektovat a být respektován*. 2. vyd. Kroměříž: Spirála, 2006. 286 s. ISBN 80-901873-7-4.

⁹ Tamtéž, s. 16

¹⁰ Maslowova pyramida potřeb. Proč ateismus nebude nikdy úspěšný a rozšířený - Ateisté ČR. *Ateisté ČR* - [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.osacr.cz/2013/04/08/proc-ateismus-nebude-nikdy-uspesny-a-rozsireny/>

¹¹ DEVITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada, 2001. Expert (Grada). ISBN 80-716-9988-8.

Kopřiva vysvětluje: „Proč jsou vlastně běžné způsoby sdělování požadavků tak málo účinné?“ Vysvětlení je ve fungování našeho mozku. Mozek rozlišuje všechny signály a informace prioritně podle toho, zda jsou pro nás bezpečné, nebo naopak. V situacích fyzického, či psychického ohrožení se emoční centra mozku aktivují – jejich reakce je rychlejší, než u mozkové kůry.¹² (KOPŘIVA a kol., 2006, s. 26 – 28)

Jak vysvětluje Koukolík, při rozlišování citového výrazu ve tváři se nám zapíná v mozku zvláštní systém. Při jeho poruše může dojít k mylnému čtení citového výrazu ve tváři, označujícím jako „Othellův omyl“, nebo dokonce ke ztrátě rozpoznávání obličejů, včetně toho vlastního. Koukolík dále zmiňuje Paula Eckmana - dokázal, že základní citové výrazy tváří poznávají lidé vzdálených kultur: RADOST, SMUTEK, HNUS, HNĚV, PŘEKVAPENÍ a STRACH. „Niterný stav mozku, ... změní chování tvářových svalů. Objevem je, že to funguje i obráceně.“ Pravé citové výrazy ve tváři řídí pravá hemisféra, ty hrané, hemisféra levá.¹³ (KOUKOLÍK, 1996) (viz PŘÍLOHY: obr. 17)

Z toho vyplývá, že pokud budeme chtít, mohli bychom nastavit mysl kladnými emocemi např. pomocí mimických svalů. Rozhodně je to velmi zajímavé zjištění.

Mezi projevy neverbální komunikace řadí De Vito také signály těla, signály mimické a zrakové, mlčení, komunikaci: prostorovou, teritoriální, prostřednictvím předmětů, dotykem a časovou (De Vito, 2001, s. 6)

Tato práce se v praktické části opře o prostorovou a teritoriální komunikaci. Proto následuje její popis.

„Způsob, kterým využíváme prostor, hovoří k druhým stejně jistě a hlasitě jako slova nebo věty... Způsob využívání prostoru (odborně nazývaný **proxemika**) sděluje obsáhlou řadu signálů.“¹⁴ (De Vito, 2001, s. 132)

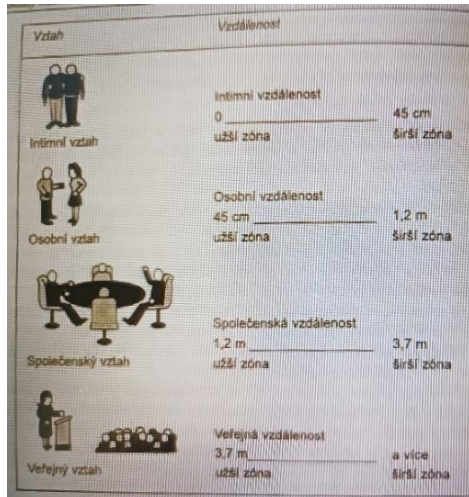
---

¹² KOPŘIVA, Pavel et al. *Respektovat a být respektován*. 2. vyd. Kroměříž: Spirála, 2006. 286 s. ISBN 80-901873-7-4.

¹³ KOUKOLÍK, František. Výrazy tváře - ČT edu - Česká televize. *Vzdělávací videa pro školu i zábavné učení doma - ČT edu - Česká televize* [online]. Copyright © Česká televize 1996 [cit. 2023-05-29]. Dostupné z: <https://edu.ceskatelevize.cz/video/5046-vyrazy-tvare>

¹⁴ DEVITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada, 2001. Expert (Grada). ISBN 80-716-9988-8.

Edward T. Hall člení prostorové vzdálenosti na: intimní, osobní, společenské a veřejné. Těmito vzdálenostmi jsou pak definovány typy mezilidských vztahů a rozpoznávání takto sdělených signálů. Pro přehledné znázornění vložen obr. 3, kde jsou stanoveny **proxemické vzdálenosti**, kterými jsou v praktické části práce definovány **mezilidské komunikační vztahy**.¹⁵ (in De Vito, 2001, s. 132)

Obr 3: HALL, Edward T. Vztahy a proxemické vzdálenosti¹⁶

- **Intimní vzdálenost:** je sdílena jen s těmi nejbližšími, určená pro nejtěsnější vazby (matka a kojene dítě, milenci, rodičovské objetí, nejbližší přátelé, nejčastěji rodina)
- **Osobní vzdálenost:** vychází z potřeby zachovat si odstup od osob, které jen známe (kamarádi, kolegové v práci, známí, studenti, žáci)
- **Společenská vzdálenost:** klientská vzdálenost využívaná při obchodních jednáních a společenských akcích
- **Veřejná vzdálenost:** udržovaná k osobní ochraně, např. opilý člověk na ulici.¹⁷ (in De Vito, 2001, s. 132)

Lewis shrnuje **úspěšnou řeč těla do jednatřiceti PRAVIDEL**, která ještě rozřazuje do konkrétních situací. Zde jsou vybrány pouze ty, které souvisí zejména **s proxemikou** (viz níže) a lze je tak názorně uplatnit v interakci s finálními keramickými plastikami pro **znázornění mezilidských komunikačních vztahů**.

¹⁵ Tamtéž, s.132

¹⁶ DEVITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada, 2001. Expert (Grada). ISBN 80-716-9988-8. s. 134

¹⁷ Tamtéž, s. 132

Je nutno VYUŽÍT: sílu **prostoru vstoje** (6. – 10.), sílu **prostoru vsedě** (11. – 13.), sílu posílení **ochoty ke spolupráci** (17. – 18.), **přesilových her** (19. – 25.), sílu **umění číst druhé** (26. – 31.):

6. Dbejte na zachování intimní zóny jiné osoby.
  7. Zvolte odstup dle vašeho cíle s přihlédnutím k individuálním a kulturním rozdílům a k povaze vztahu.
  8. Snížit vzdálenost ke zvýšení sympatií, či ochotě ke kooperaci můžete, pokud to kompenzujete slovy chvály, či jinými neverbálními signály.
  10. Pokud někdo jiný sedí, nikdy nestůjte. Výška je silným signálem dominance.
  11. Vyhněte se hlubokým křeslům, omezilo by to vaši gestikulaci a držení těla.
  12. Židle s opěradly zvyšují **pocit bezpečí**, je tak možné sedět blíže při možnosti přemístění židlí.
  13. Pokud to jde, sed'te na začátku setkání po boku muže a tváří v tvář ženy.
  17. Používejte srdečný úsměv při prvním setkání nebo při **žádosti o pomoc, či spolupráci**.
  18. Mluvíte-li ke skupině lidí, snažte se, abyste měli **zrakový kontakt** se všemi.
  20. *„Představujte si, že místo, kde jste, vám patří a pohybujte se podle toho. ...nenechte se přimět ke spěchu.“*
  21. Prodloužený pohled vyvede ostatní z rovnováhy. Vy svůj odvracejte vlevo, či vpravo, ne dolů.
  23. Druhé lze ovládnout - vpádem do jejich prostoru.
  24. Převahu lze získat – ovládnutím času druhých.
  25. Vzдорujte snaze plýtvat vaším časem.
  26. **K setkání přistupujte nezaujatě.**
  27. Nepřikládejte důraz **výrazům obličeje. Dají se předstírat.**
  30. Upřímné signály, které vyjadřují **přátelství** jsou: vějířovité vrásky pod očima, snaha o **dotek, zrcadlení** postojů a gest a **náklon hlavy do strany**.¹⁸ (LEWIS, 1989, s. 222 – 226)
- Jako výtvarný prostředek pro znázornění komunikace byly zvoleny abstraktní keramické plastiky symbolizující figury. Podrobněji budou plastiky popsány v praktické části práce. Další část práce je zaměřena na komunikaci uměním.

¹⁸ LEWIS, David. *Tajná řeč těla*. Praha: Victoria Publishing, ©1989. 229 s. ISBN 80-85605-49-X.

1.1.4 KOMUNIKACE UMĚNÍM

Pojem komunikace byl popsán v předchozí kapitole. Nyní, protože pojem umění je vícevýznamový, následuje jeho vymezení.

Bauer vymezuje pojem: „*UMĚNÍ – původně chápáno jako znalost, dovednost (řecké techné, i české umět). Jde o schopnost užít vlastní duchovní kvality a zručnosti, ke vzniku určitého díla. Estetický termín v sobě obsahuje pojmenování činnosti tvůrce i výsledek této činnosti. Současně tato činnost umožňuje ostatním lidem vnitřně prožívat emoce, které pohled na takové dílo vyvolává, tj. prožívat krásu, obsaženou v díle. Přitom ale mírou krásy je sám člověk a to znamená, že kolik lidí, tolik názorů na jediné umělecké dílo. Současné umění ruší tyto od starověku ustálené představy a často spojuje svoji činnost i s tvorbou mimouměleckou (např. objekty, happeningy, performance, land-art, body-art apod.)*“¹⁹ (BAUER, 1996, s. 217)

Podle Henckmanna a Lottera je umění (lat. ars; art = Kunst) pojem, který se odděluje od „List“ (vědění, poznání): „*V češtině souvisí slovo se slovanským „uměti“ a to zase s „um“. ...od uměti ve významu dovednosti a od umělec ve významu moderního pojmu umění, tj. krásného umění.*“²⁰ (HENCKMANN, LOTTER, 1955, s. 186 - 187)

Baumgarten chápe umění jako smyslové poznání (cognitio sensitiva sive representatio). Schopenhauer mu připisuje funkce kompenzační, které ulehčují životní utrpení a Nietzsche ho chápe jako „stimulans“ života.²¹ (in HENCKMANN, LOTTER, 1955, s. 186 - 187)

Gombrich se zamýšlí nad uměním: „*Nevíme, jaké byly začátky umění, stejně, jako nevíme, jak vznikla řeč. Považujeme-li za umění budování chrámů a domů, malířství a sochařství nebo tkaní ozdobných látek, pak na celém světě neexistuje ani jediný národ bez umění. Jestliže však pod pojmem umění rozumíme krásný předmět, na který se chodíme dívat do muzea či na výstavu, nebo něco zvláštního na výzdobu obývacího pokoje, pak si musíme uvědomit, že toto slovo se vžilo teprve nedávno a že mnohým velkým stavitelům, malířům nebo sochařům minulosti se o něm ani nesnilo.*“²² (GOMBRICH, 1997, s. 39)

¹⁹ BAUER, Alois. *Lexikon výtvarného umění*. Olomouc: Fin, 1996. ISBN 80-7182-023-7.

²⁰ HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Praha: Svoboda, 1995. ISBN 25-025-95.

²¹ Tamtéž, s. 186 - 187

²² GOMBRICH, E. H. *Příběh umění*. Praha: Argo, [1997]. ISBN 80-720-3143-0.

Účelu umění se dotkl filozof Aristoteles: „*Účelem umění není zobrazovat vzhled věcí, ale odhalit jejich skrytý smysl, neboť v této hlubší pravdě, nikoli v jejich vnějších obrysech, tkví skutečná podoba věcí.*“²³ (in STADLER, 1996, s. 6)

Podle Kesnera: „*Schopnost vnímat umění, „vidět“ je a porozumět mu není darem od Boha, či výsadou, jak se stále arogantně domnívají mnozí historici umění a estéti, ale získanou dovedností.*“²⁴ (in LASOTOVÁ, 2007, s. 69)

Radová sděluje: „*Pokud chce umělec dělat nové věci, mělo by se v jeho tvorbě projevit něco z vlastních prožitků. Umění je vlastně způsob, jak říci svůj názor v určité diskusi.*“²⁵ (RADOVÁ, 2009)

Svým názorem Radová vyjadřuje postoj k umění jako součást komunikace mezi lidmi. Tímto se přesuneme k výtvarným prostředkům umění. Konkrétně zde je to keramická plastika, která je popsána níže.

1.2 KERAMICKÁ PLASTIKA

Podle Bauera je PLASTIKA (z řec. *plastēs* = sochař): „*....druh sochařské práce, při které se na rozdíl od skulptivního sochařství vytváří dílo tvarováním nebo přidáváním sochařské hmoty, většinou hlíny, vosku, sádry nebo plastických hmot.*“²⁶ (BAUER, Alois, 1996, s. 158)

Bauer definuje pojem KERAMIKA (z řec. *keramos* = hlína) jako: „*....název pro pálené výrobky z hlíny.*“²⁷ (BAUER, Alois, 1996, s. 99)

Bauer např. keramiku rozděluje podle technologie výroby na: tvořenou ručně, nebo odlévanou do forem. Podle složení materiálu, povrchu a teploty výpalu: na terakotu, kameninu, fajáns, pórovinu a porcelán. KAMENINU definuje neprůsvitným, hutným střepem s malou nasákavostí, s výpalem při teplotě nad 1200 °C.²⁸ (BAUER, Alois, 1996, s. 95 - 100)

²³ STADLER, Wolfgang. *Dějiny sochařství: [historie a vývoj sochařského umění v Evropě od pravěku do 21. století]*. Praha: Rebo Productions, c1996. ISBN 80-858-1567-2.

²⁴ LASOTOVÁ, Dáša, Radek HORÁČEK a Šárka KOSTELECKÁ. Komunikace s výtvarným dílem II [online]. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, Katedra výtvarné výchovy, 2007 [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: <https://adoc.pub/komunikace-s-vytvarnym-dilem-ii.html>

²⁵ RADOVÁ, Šárka. Články v časopisech: Baví mě pracovat rukama. In: *Radova* [online]. Praha, 2009, 2009 [cit. 2023-05-30]. Dostupné z: <http://www.radova.cz/caso.shtml>

²⁶ BAUER, Alois. *Lexikon výtvarného umění*. Olomouc: Fin, 1996. ISBN 80-718-2023-7.

²⁷ Tamtéž, s. 99

²⁸ Tamtéž, s. 95 - 100

Mattison dělí keramiku s přihlédnutím k použitému materiálu, glazurám a teplotě výpalu na: hrnčinu, kameninu a porcelán. Přičemž kameninu definuje jako směs jílu, minerálů a písku nebo šamotu, která se výpalem zhutní a ztěžkne, tím připomíná kámen, odkud získala svůj název.²⁹(MATTISON, Steve, 2004, s. 19 - 23)

Taylorová o plastice tvrdí: „*Jde o vyjádření myšlenky s použitím trojrozměrné formy. Plastiky obvykle neslouží žádnému účelu, jejich význam je vizuální a estetický.*“ Dále rozděluje druhy hlíny na terakotu, pórovinu, kameninu, porcelán a papírovou hlínu. Přičemž kameninu definuje jako pevný materiál, který se vypaluje až na 1300 °C, odolávající poškrábání a nepropouštějící vodu. Proto je vhodný i na venkovní sochy.³⁰ (TAYLOR, Louisa, 2013, s. 11 - 17)

KAMENINA byla definována blíže z důvodu jejího využití v praktické části práce, která se věnuje keramické plastice. Pojem keramika se autorka práce zabývala podrobně ve své bakalářské práci, zaměřené na komunikaci při práci s keramickou hlínou, proto zde není více rozepsána.³¹ (HOŘKÁ, 2014, s. 39 – 53)

Další část navazuje inspirací od mistrů.

1.3 INSPIRACE OD MISTRŮ

Gombrichova teorie uměleckého výrazu uvádí tři koncepce: magicko-medicinální, dramatickou, či mimetickou a romantickou.

- Magicko-medicinální – umělec se soustředí na účinky umění na emoce. První, kdo je pociťuje, je umělec sám, jenž volí ten druh emocí, který chce vyjádřit.
- Dramatická, či mimetická – ve zděděné umělecké tradici umělec pečlivě sleduje projevy emocí, které v těchto dílech nachází.
- Romantická – umělec při zkoumání tradice i všeho nového objevuje pocity, se kterými se ztotožňuje a může je předat dál ve svém díle.³² (GOMBRICH, 2017, s. 341)

---

²⁹ MATTISON, Steve. Jak se dělá keramika: podrobný průvodce nástroji, materiály a technikami pro hrnčíře a keramiky. Vyd. 1. [Praha]: Slovart, 2004. 224 s. ISBN 80-7209-599-4.

³⁰ TAYLOR, Louisa. Současná tvář keramiky: materiály, postupy a techniky pro současné tvůrce. Praha: Ikar, 2013. ISBN 978-80-249-2115-0.

³¹ HOŘKÁ, Vlasta. Reflexe fází rozhovorů s předškolními a mladšími školními dětmi, v průběhu tvořivých výtvarných aktivit s keramickou hlínou.. Č. Bud., 2014. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Pedagogická fakulta

³² MIKŠ, František. *Gombrich: tajemství obrazu a jazyk umění : pozvání k dějinám a teorii umění*. 3., rozš. vyd. Brno, 2017. ISBN 978-80-7485-030-1.

Jako další inspirace nazírání na výtvarné umění je uvedeno dělení dle Kitzbergerové: „Svět kolem sebe **vnímáme, prožíváme a posuzujeme**. Naše smysly nám zprostředkují setkání se skutečností v podobě počitků a vjemů. Citové prožívání má vliv nejen na naši náladu, ale ovlivňuje i naši paměť. Rozum naše poznatky třídí, porovnává, zobecňuje. Jednotlivé složky poznání jsou vzájemně propojené, žádné naše setkání se světem se neodehrává jen v jedné rovině.“³³ (KITZBERGEROVÁ, 2006)

V další části textu jsou uvedeni umělci, kteří byli inspirací při tvorbě keramických plastik. Jsou řazeni do kategorií SMYSLY, CITY a ROZUM:

1.3.1 SMYSLY: JAN KUTÁLEK, GABRIEL VACH

(+ PŘÍLOHY: obr. 15 – 18) Zpočátku se autorka práce zabývala myšlenkou ztvárnění plastik pouze jako groteskních tváří, či karikatur lidí. Obdobně, jako níže zmíněný keramik, který zhmotnil např. lidské smysly v podobě nezbedných čertů.

Jan Kutálek (1917 – 1987 Praha)

Laskavý humor Jana Kutálka a jeho keramických „panáků“, jak je sám nazýval, včetně pestrobarevné škály sytých glazur, dotvářející svým povrchem stylizaci a krásné snové příběhy. Figury zvířat, čertů, plivníků a dalších roztodivných tvorů s pohádkovými jmény, jako např. „vodník Devoda a Lokrád, hospodářičci Vitaj, Douven, či Spifajn a Noné, nebo klaun Plakanini, či Myčoken“, který po zemi táhne „tahací“ harmoniku nás ihned oslovili.

Prvotní myšlenka, že pro dialog jsou zapotřebí dva, vyplynula ze vzpomínek Jana Kutálka mladšího. Myšlenka zobrazující dialog je zakomponována v praktické části. Keramické plastiky jsou ve dvojicích, přičemž i poslední plastika představuje možné spojení dvou.

Obr 4: KUTÁLEK, Jan. Pět smyslů.³⁴

³³ Gymnázium Na Zatlance, Praha 5 | Aktuality. *Gymnázium Na Zatlance, Praha 5 | Úvod* [online]. Copyright © 2023 [cit. 2021-01-13]. Dostupné z: <https://www.zatlanka.cz/skola/aktuality>

³⁴ KUTÁLEK, Jan. Pět smyslů: Keramické plastiky [foto]. In: *Www.aktualita.cz: Keramická pf Jana Kutálka* [online]. Praha: Spolek výtvarných umělců Mánes, 2017 [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://www.aktualita.cz/pf/diamant/05.jpg>

Ve svých vzpomínkách Jan Kutálek mladší popsal, že otec mnohokrát modeloval např. cechovní znak hrnců Adama a Evu a tím dával na vědomost světu: „*Že na práci s hlínou musejí být dva: On, aby dával a ona, aby přijímala. On, aby přicházel a ona, aby čekávala. On, aby se – když ho nikdo nevidí – vztekal či byl smutný a ona zas, aby se usmívala. Má maminka se dokázala usmát vždycky, když to bylo třeba. A po ní se smějí všechna tátova sluníčka.*“³⁵ (KUTÁLEK, Jan, ml.)

Nepil, spisovatel a laskavý vypravěč uvádí: „*Všechny tyto bytosti nám na chvíli dají zapomenout, že žijeme v dobách, kdy ať otočíme kterýmkoli knoflíkem či jakoukoli stránku, uvolníme stavidlo, jimž se na nás začne valit žluč, nenávist a násilí.*“ Upozorňuje na mnohdy krutou realitu života a radí proto vstoupit do Kutálkova jasného keramického světa, aby nám bylo všem lépe, než těm, kteří nám vyhrožují, nebo chtějí naši Zemi přiopravit.³⁶ (NEPIL, 1987)

Pokračuje slovy: „*Svět Jana Kutálka je totiž zrcadlem jeho srdce a takové nenosí každý, je zrcadlem jeho povahy a jeho víry v řetězovou reakci laskavosti. Jan Kutálek totiž věří, že usměje-li se na někoho, ten někdo se obratem usměje na někoho jiného a ten opět na dalšího, takže svět zhezkne a stane se obyvatelným bez nákladných investic a mnohomluvných opatření.*“ A v závěru dodává: „*Člověk chce říci to nejpodstatnější: že jsi tuze náš, že právě ten tvůj svět potřebujeme a že nic nenasvědčuje tomu, že bychom ho v nejbližším čtvrtstoletí potřebovali méně.*“³⁷ (NEPIL, 1987)

Jak tvrdil Jan Kutálek: „*V určité době jsem přestal dělat anekdoty. Pak jsem najednou začal tvořit náznaky. Něco, co dává člověku prostor, co si má sám dopředstavovat. Prostě přemýšlej, proč se plivník jmenuje Dumas nebo Račikuš. Dřív byla liška, vrána – všechno jasné. Dnes se to všechno zhustilo – v liškovitost a vránovitost. ... Je to podstata věci, nikoli věc sama.*“³⁸ (in KUTÁLKOVÁ, 2007)

---

³⁵ KUTÁLEK, Jan, ml. Napsali o JK: In: *Jankutalek.com* [online]. [cit. 2023-05-13]. Dostupné z: [Jan Kutálek ml. – jankutalek.com](http://jan.kutalek.ml.-jankutalek.com)

³⁶ NEPIL, František. Napsali o JK: Vernisáž výstavy v Kramářově galerii. In: *Jankutalek.com* [online]. 1987 [cit. 2023-05-13]. Dostupné z: <https://www.jankutalek.com/frantisek-nepil-i/>

³⁷ Tamtéž

³⁸ KUTÁLKOVÁ, Dana. Napsali o JK: Úvodní slovo při zahájení výstavy keramiky Jana Kutálka. In: *Jankutalek.com* [online]. 2007 [cit. 2023-05-13]. Dostupné z: [Dana Kutálková – jankutalek.com](http://dana.kutalkova-jankutalek.com)

Gabriel Vach (1950 Benešov)

Dílna Gabriela Vacha je zaměřena na kusovou výrobu. Kusy se točí na hrnčířském kruhu a jsou základem pro modelované figury. Používaná technologie si žádá zručnost, nese však inovativní variace. Dalším předpokladem je fantazie a představivost reality, které spolu s nadsázkou a vtipem zlidšťují vytvářená témata. Dílna nevychází z módních požadavků, výrobky jsou signované otisknutou výrobní značkou a jsou tak sběratelsky zajímavé.³⁹

Obr 5: VACH, Gabriel. Svatá rodina.⁴⁰

Kutálek a **Vach** je inspirativní zejména: v přístupu k lidem, i ve ztvárnění postav podobně, jako **Jiří Trnka** (1912 – 1969). V jejich světě stojí základ k dialogu s divákem. Prostřednictvím výsledných keramických plastik chtěla autorka také sdílet Kutálkův a Vachův optimismus. Následně i Kutálkovo abstrahování děl, ke kterému došel na sklonku svého života. Základem v jeho případě byl zjednodušený geometrický tvar – válec.

1.3.2 CITY: CONSTANTIN BRÂNCUSI, ALOIS SOPR, JUNE KANEKO

(+ PŘÍLOHY: obr. 19 – 26) Constantin Brâncusi (1876 Rum. - 1957 Paříž)

Jako asistent Rodina usiloval o extrémní zkratku. Pracoval na sousoší ve formě krychle, představující polibek. Snažil se najít řešení, kolik toho může sochař zachovat z původního kamene, aby i přesto ztvárnil lidské sousoší.⁴¹ (GOMBRICH, 1997, s. 581)

³⁹ O firmě – Keramika Vach. Keramika Vach – výroba zakázkové keramiky, Netvořice [online]. [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <http://keramikavach.cz/o-firme/>

⁴⁰ Výrobky skladem – Keramika Vach. Keramika Vach – výroba zakázkové keramiky, Netvořice [online]. [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <http://keramikavach.cz/vyrobky-skladem/#&gid=1&pid=19>

⁴¹ GOMBRICH, E. H. *Příběh umění*. Praha: Argo, [1997]. ISBN 80-720-3143-0.

Obr 6: BRÂNCUȘI, Constantin. Polibek (kámen). ⁴²

Alois Sopr (1913 Manětín – 1993 Plzeň)

Známý sochař a medailér působící v Praze, později tvořící v Plzni a okolí, se v průběhu 60. let ve svých pracích věnoval abstrahujícím přírodním artefaktům. Geometrigoval a konstruoval jejich tvar a vnitřní prostor. Sám měl za vzory Otto Gutfreunda a Josefa Čapka, patrný je i vliv Henryho Moora (+ PŘÍLOHY: obr. 22 - 23). Vytvořil např. realistické sochy J. K. Tyla a B. Smetany. Od moderny přechází k abstrakci: „Centrální plastika“ pro dva stereometrické objekty z betonu s názvem „Čtyři střední školy“ (architekta Miloslava Hrubce) a kovový „Amfion“ na Lochotíně. ⁴³

Obr 7: SOPR, Alois. Polibek II (keramika). ⁴⁴

Jmenovaní umělci jsou zajímaví svojí zkratkou. I přes výrazné abstrahování jsou v jejich společném námětu: „POLIBEK“, obsažené city zřetelné.

⁴² Tamtéž, s. 581

⁴³ SOPR, Alois. » Křížky a vetřelci - Drobné umění v Plzni. *Křížky a vetřelci - Drobné umění v Plzni* [online]. 2015 [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <http://krizkyavetrelci.plzne.cz/katalog/autor/2/>

⁴⁴ SOPR, Alois, Jaroslav PLESKAL, Savvas VOJATZOGLU a Jaroslav CHRT. Polibek II: Keramická plastika. In: <http://socharstvi.info/>: Informační portál, věnovaný modernímu a současnému sochařství v České republice [online]. Horažďovice: © Centrum pro dějiny sochařství, 1979 [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: <http://socharstvi.info/foto/realizace/257.jpg>

June Kaneko (1942 Nagoya Japonsko)

Mnohostranný keramik, který od roku 1963 studoval umění v USA. Trvale se usadil roku 1986 v Omaze (Nebraska), kde také vyučoval a spolupracoval v různých experimentálních studiích, zahrnujících cestování po světě (Nizozemsko, Německo, či Mexiko). Poslední dobou ho zajímá experimentování s glazurami a nepředvídatelný proces RAKU.⁴⁵

Obr 8: KANEKO, June. Dango (keramika), 2015.⁴⁶

Výše vložena ukázka keramické plastiky, inspirované postavou princezny Paminy z opery Kouzelná flétna, kterou Kaneko řešil po stránce výtvarné. Jeho kostýmní a scénografické provedení bylo velmi osobité. Premiéra opery proběhla v Metropolitní opeře v San Francisku v r. 2012.⁴⁷ Z této poslední ukázky je zřejmé, že lze vdechnout duši a city i strohé nerealistické keramice, která k nám může později promlouvat, či vyprávět svůj příběh. Přesto, nebo právě proto, že je abstraktní.

1.3.3 ROZUM: ZDENĚK SÝKORA, JOSEF KLIMEŠ, VÁCLAV URUBA

! (+ PŘÍLOHY: obr. 27 – 38) Zdeněk Sýkora (1920 – 2011 Louny)

Vystudoval VV a deskriptivní geometrii. Učitel, malíř (představitel racionálního proudu), obdivovatel přírody. Postupně dospěl k abstrahování a v 60. letech namaloval první strukturální obrazy tvořené elementy, které byly vloženy do rastru s využitím počítače. V 70. letech vyvíjel systém založený na náhodnosti, který se stal základem pro

⁴⁵ Jun Kaneko. Jun Kaneko [online]. [cit. 2021-05-31]. Dostupné z: <http://jumkaneko.com/jun-kaneko/biography/>

⁴⁶ Jun Kaneko. Jun Kaneko [online]. [cit. 2021-05-31]. Dostupné z: <http://jumkaneko.com/artwork/ceramics-detail/channel/C26/#/16>

⁴⁷ Jun Kaneko [online]. Copyright © [cit. 2021-05-31]. Dostupné z: http://www.jumkaneko.com/images/uploads/Performance_Flute_5_Pamina_jun_kaneko.jpg

liniové obrazy. Sýkora ve svém rozhovoru vysvětloval: „*Celá struktura je organický celek vybudovaný přesně podle zvolených pravidel. Otočení některého elementu v základním programu znamená proměnu celé struktury.*“ Nejedná se tedy o kompozici plochy, ale tvorbu elementů, jako základ struktury. Okraj obrazu ji nelimituje, ale může pokračovat do všech stran. ⁴⁸

Obr 9: SÝKORA, Zdeněk. Obklad 4 větracích komínů Letenského tunelu, 1969. ⁴⁹

Sýkorova realizace skleněného obkladu (Harusovy mozaiky) v černobílém nadčasovém provedení a jednoduchost geometrických tvarů stavby architekta Josefa Kalesy byly základním impulsem pro uchopení praktické části této práce. Bláha popisuje ve své knize tvar Sýkorova neokonstruktivistického obrazu „**Červená a modrá**“, který je budován na matematickém seriálním principu. ⁵⁰ (BLÁHA, 2013, s. 162 – 163) Tato barevnost měla vliv na výslednou volbu barev u **Sedmé plastiky**.

Josef Klimeš (1928 Měřín na Vysočině – 2018 Praha)

Sochař, známý svými monumentálními pracemi, jako např. níže uvedená Rovnováha, která byla jednou z inspirací pro tvar **druhé a třetí keramické plastiky** v této práci. Další jsou např. jeho Oblé kameny (1977) před budovou Hotelu Thermal v Karlových Varech; Otisk letu ptáka (1986) v Praze Bohnicích, či jistě mnohým známé Rusalky (1992) ve Františkánské zahradě v Praze. Vystavoval také na Expu 58 v Bruselu, kde jeho plastika s názvem: „Každý má právo na vzdělání“ získala nejvyšší ocenění –

⁴⁸ Zdeněk Sýkora - citáty. *Zdeněk Sýkora - úvod* [online]. Copyright © 2023 lenka sýkorová [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <https://www.zdeneksykora.cz/?s=157>

⁴⁹ Zdeněk Sýkora - realizace v architektuře 1958-2019. *Zdeněk Sýkora - úvod* [online]. [cit. 2022-02-12]. Copyright © 2023 lenka sýkorová [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: https://www.zdeneksykora.cz/?s=realizace_v_architektuře&id_architektura=5

⁵⁰ BLÁHA, Jaroslav. *Výtvarné umění a hudba: Tvar, prostor a čas 1/2*. Praha: Togga, 2013. *Musica viva* (Togga). ISBN 978-80-7476-019-8.

medaili Grand Prix. Klimeš výstižně shrnul svoji tvorbu: *"Sochařina? To jsou samý trable. Mám ale pocit, že jsem ten čas neproflákal. Rád vzpomínám na sekání do kamene, protože to je léčba. Z člověka všechny problémy spadnou. To byla nejkrásnější práce v mém životě, sekání do kamene. To je sláva světa!"*⁵¹

Obr 10: KLIMEŠ, Josef. Rovnováha (litý beton), 1989.⁵²

Václav Uruba (1928 Uherské Hradiště – 1983 Ostrava)

Abstraktní brutalistní socha **Směrník** od sochaře **Václava Uruby** a spoluautora architekta **Josefa Hrejsemnou** (1928 – 2010) stála před budovou nádraží v Havířově do roku 2014 odkud ji zachránila jedna občanská iniciativa. Nyní stojí v Národním památkovém ústavu (NPÚ) v Ostravě. Nádherná ukázka, jak může pouhý „kus betonu“ tančit a „směřovat nás k správnému cíli“.

Obr 11: URUBA, Václav. Směrník v Havířově, 1969.⁵³

Výše uvedeným výčtem rozhodně seznam inspirativních mistrů nekončí. Nelze opomenout také barokního sochaře **Matyáše Bernarda Brauna** (1684 – 1738), který

⁵¹ Životopis : Josef Klimes. Josef Klimes [online]. [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <https://www.josefklimes.cz/zivotopis/>

⁵² Rovnováha | Vetřelci a volavky. o projektu | Vetřelci a volavky [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://vetrelciavolavky.cz/sochy/rovnovaha>

⁵³ A Piece of 'Brussels' in Silesia | Mark Baker | Travel Writer in Prague. Mark Baker | Travel Writer in Prague [online]. Copyright © 2023 Mark Baker [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://markbakerprague.com/a-piece-of-brussels-in-silesia/>

svými sochami neřestí a ctností, jako: Trpělivost, Moudrost, Upřímnost a Spravedlnost a také jako protiklad: Závist, Hněv, Pomluva a Lstivost do tohoto tématu jistě patří. Inspirace stojí na různorodosti lidí a jejich vlastností, které se odráží v jejich chování a tím i v komunikaci. S jeho pomocí byly definovány některé pojmy z komunikace (**Smysly**). Dalším z řady je **Auguste Rodin** (1840 – 1917) a jeho Myslitel, který přispěl k holistickému náhledu na figuru s důrazem na příběh, který je nutno vnímat spolu se sochou (**City**).

A samozřejmě konstruktivistický umělec **Naum Gabo** (1890 – 1977) a jeho Hlava (**Rozum**), aditivně vystavěná - kousek po kousku. Vyvinul transformativní přístup k sochařství, který rozbíjí pevnou hmotu do vzájemně propojených rovin, linií a geometrických tvarů, které jsou přerušovány otevřenými prostory. Vizuální jazyk synchronizovaný se společností, prostorem a časem jako jeho základními prvky, vyjádřil se svým bratrem v Realistickém manifestu slovy: *"Prostor a čas jsou jedinými formami, na nichž je postaven život a proto musí být umění konstruováno."*⁵⁴ Přispěl k jinému chápání sochy. I abstraktně, skoro až subtilně odlehčená, zaujímá neuzavřenou konstrukcí svůj prostor.

Nelze zde nezmínit také americké umělce, odpůrce právě zmíněného sochařství a představitele minimalismu (**Rozum**): **Roberta Morrise** (1931 Kansas City – 2018 New York) a **Donalda Judda** (1928 – 1994). Judd hledal ve své práci autonomii a jasnost pro své konstruované objekty a vytvořené duté prostory. Sériovým řazením identických tvarů dosáhl *„demokratické prezentace bez kompoziční hierarchie“*.⁵⁵

„Uvěďme, že charakter „část po části“ a „vztahový“ charakter většiny sochařství spojuje Judd s tím, čemu říká antropomorfismus...“ Oproti tomu prosazují Judd i Morris hodnoty: *„celistvosti, singularity a nedělitelnosti – existenci díla, jako takřka „jedné věci“ singulárního „specifického objektu.“*⁵⁶ (FRIED, Michael, 1998, s. 49)

Ze všech výtvarných prací od mistrů vyplývá, že inspirace pro výsledné keramické plastiky pochází především z architektury a monumentálních plastik, které byly personifikovány.

Nyní následuje praktická část.

---

⁵⁴ Naum Gabo - 18 Artworks for Sale on Artsy. Artsy — Discover, Buy, and Sell Fine Art [online].

Copyright © [cit. 2023-05-28]. Dostupné z: <https://www.artsy.net/artist/naum-gabo>

⁵⁵ Donald Judd 1928–1994 | Tate. Tate [online]. Copyright © Estate of Donald Judd [cit. 2023-06-17].

Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/artists/donald-judd-1378>

⁵⁶ FRIED, Michael a Tomáš POSPISZYL. Před obrazem: Antologie americké výtvarné teorie a kritiky, Umění a objektovost. Praha: OSVU, 1998. ISBN 80-238-1296-6.

2 PRAKTICKÁ ČÁST

Propojení inspirace od mistrů bylo důležité k nalezení konečných tvarů keramických plastik. Vznikaly nejdříve představy, následovaly kresebné skici **(+ PŘÍLOHY: obr. 58 - 61)** a zapojení žáků v rámci pedagogické praxe na ZŠ pro ověření smysluplnosti tohoto výběru.

Myšlenky vycházely prvotně z pojmu komunikace a z hledání odpovědí, co si pod oním pojmem vlastně můžeme představit? Promyšlení a hledání bylo dlouhé. Praktická část o to náročnější, že v době covidu-19 byl naskladněný materiál v jiném okrese, následně byly dílny zavřené a v domácích podmínkách stejně moc prostoru (zvláště na hlínu a práci s ní) nebylo. **(+ PŘÍLOHY: obr. 62 - 63)** Karanténa se střídala s izolací a dalšími zdravotními komplikacemi... O to více bylo času na promyšlení inspirace, posouzení komunikačních vztahů mezi keramickými plastikami a jejich následném konkrétním pojmenování. Uvědomila jsem si, že každá změna s sebou přináší i nové výzvy, které jsou přirozenou součástí života a pokud je naším cílem další růst, jsou pro nás další změny nezbytné. Jak řekl Říčán: „Každý člověk má svou vlastní cestu a jen skrze ni rozumí cestám jiných lidí.“⁵⁷ (ŘÍČAN, 1990, levá klopka přebalu) Víme, že zkušenost je nepřenositelná, ale pokud už něco zažijeme „na vlastní kůži“, lépe porozumíme ostatním. **(+ PŘÍLOHY: obr. 42)**

2.1 POPIS TVORBY KERAMICKÝCH PLASTIK

Představovala jsem si, že každý tady na světě máme nějakou svou cestu, nějaký smysl a cíl, kterým se ubírá. Myslela jsem na auta a silnice (komunikace 1. třídy a „Dé-jedničku“) a všechny „plechovky“, jak s oblibou říkám autům. Značkám moc nerozumím, oceňuji jejich charakter a barvy. Nakonec i auta nám slouží ke komunikaci s jinými lidmi, kteří jsou daleko od nás a oni nás za nimi dovezou. Přemýšlela jsem nad zpracováním „cesty“, ale záměr jsem opustila záhy. Níže vkládám ukázkou uchopení tématu keramičkou Ivou Ouhrabkovou. Jsou to stopy, které se většina lidí snaží po sobě zanechat, jak chápu její dílo já osobně.

---

⁵⁷ ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem*. Praha: Panorama, 1990. ISBN 80-7038-078-0.

Obr 12: OUHRABKOVÁ, Iva. Bez názvu. [Stopy na cestě] ⁵⁸

2.1.1 MILNÍK (ROZUM)

(+ PŘÍLOHY: obr. 43 - 45) Na našich cestách se objevují důležité milníky komunikace přes jeskynní otisky pravěkých lidí, klínové písmo Sumerů, telegraf, morseovku, vynález telefonu ⁵⁹ až po dnešní PC, kdy není problém v reálném čase videokomunikovat s kýmkoli na světě. My milníky potřebujeme nejen jako připomínku dob minulých, ale také jako ukazatele a symboly správné komunikace, které musíme znát, abychom nezabloudili. Výsledkem byl tedy **21 cm** vysoký **MILNÍK** (viz příloha). Jinak řečeno: rozcestník, ukazatel, sloup, nebo patník, který stojí u cesty, oznamuje, jak daleko to k cíli máme a dává na nás pozor, abychom se ubírali tím správným směrem. Stavěla jsem ho z plátů, z béžové kameniny (Keramická hlína THE Svída). ⁶⁰ Teplota přežahu: 900 °C , teplota výpalu: 1150 °C. Po 1. výpalu jsem zatřela burel (oxid manganu) a polila zelenou glazurou s hnědými efekty. Níže vložena fotka milníku, který byl mou inspirací při toulkách krajinou a trpělivě čekal na zpracování.

Obr 13: HOŘKÁ, Vlasti. Milník v lese (žula), 2015. Foto autorka.

⁵⁸ OUHRABKOVÁ, Iva. Bez názvu [Stopy] [foto]. In: [Http://www.artceramics.cz/](http://www.artceramics.cz/) [online]. Praha: SVUK, 1990 [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <http://www.artceramics.cz/clenove/ouhrabkova-iva>

⁵⁹ SOUČEK, Ludvík. Kam nedosáhne hlas. Praha: SNDK, 1964.

⁶⁰ Keramická hlína THE Svída - Béžová kamenina | Výtvarné potřeby Maestro. Výtvarné potřeby, rámování obrazů | Výtvarné potřeby Maestro [online]. Copyright © 2023 AD reklama s.r.o. [cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.vytvarnepotrebymaestro.cz/produkty/keramicka-hlina+c60/keramicka-hlina-the-svida-bezova-kamenina+p7225.htm>

2.1.2 PAN UČITEL (CITY)

(+ PŘÍLOHY: obr. 51 – 57) Další v řadě byl **43 cm** vysoký **PAN UČITEL**. Toto téma mě napadlo při studiu pedagogické komunikace. Myšlenka byla vytvořit učitele, jako archetypu chytrého, spravedlivého, čestného pedagoga v pravém slova smyslu. Pro mě je tímto symbolem pedagog, herec, textař, scénárista a spisovatel Zdeněk Svěrák. Proto jsem figuře v realistickém pojetí vtiskla částečně jeho podobu. Zvolila jsem středně hnědou točířskou hlínu (CA).⁶¹ Teplota přezahu: 900 °C, teplota výpalu: 1140 °C. Po 1. výpalu byl zatřený burel (oxid manganu) a nanesena oblíbená zelená glazura s hnědými efekty na svetru, bílá na košili, lem svetru, bělmo očí a červená na rty. Kuřátko, které drží v ruce je zbytek z rozbité dózy tvaru vejce od mojí babičky, dala jsem ho výše popisované figuře do dlaně, jako možnou učební pomůcku např. při D, nebo VV. Trup a nohy jsou tvořeny válcem modelovaným z plátu (jako od Kutálka), paže z válečků propíchnutých podélně jehlicí (pro odvod vzduchu, který se v peci při výpalu rozpíná a mohl by hmotu roztrhnout). Hlava je modelovaná z hroudy, rozříznutá strunou, vydlabaná očky pro odlehčení a detaily tvořeny pomocí špachtlí.

2.1.3 SEKERNICE (SMYSLY)

(+ PŘÍLOHY: obr. 46 – 50) Inspirací pro další figuru byl logicky protipól všech kladných lidí. Snažila jsem se je zhmotnit do ženy se všemi nejhoršími vlastnostmi na světě, která si rozhodně toto o sobě nemyslí. Má naopak pocit, že je nejchytřejší, nejhodnější, „myslí to se všemi samozřejmě nejlépe“, ale ona je přitom největší „chudinka na světě“, která potřebuje stálou pomoc i za cenu neštěstí druhých. Jde doslova „přes mrtvoly“, neštítí se žádných podrazů, chce „mít pravdu“, víc mamonu a víc a víc a pokud „náhodou“ někomu ublíží, dělá, že to tak nechtěla! Co na tom, že už ostatní nemají NIC. Prostě je chce zničit, chce, aby se báli, chce jejich neštěstí! Chce se jen hádat. Fuj!

Připomíná mi trochu postavu z díla Jana Wericha: Fimfárum. Toto „zhmotnění“ bylo i jakousi katarzí v životním období, ve kterém se ocitá jistě mnoho lidí ve svém životě, aniž by to mohli jakkoliv ovlivnit. Z kurzu sebeobrany a dalším studiu psychologie si odnáším následující vzorec: Na **Útok** reagujeme **Obranou** (v našem případě je to např.

⁶¹ Pávek keramika. Pávek keramika [online]. [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <http://www.pavekkeramika.cz/#aktuality>

efektivní komunikace, slušnost, respekt, úcta, trpělivost, pomoc, a další důležité věci, které jsme popisovali v teoretické části). Pokud toto vše selže, následuje pouze **Únik** a další sebeobrana a to změna postoje a zaměření se pouze na okolí hodných lidí. **SEKERNICE** je vysoká **24 cm**, je vyrobena z cihlářské hlíny (ze soukromých zásob keramika, arteterapeuta a ergoterapeuta Sváti Vaněčka).⁶² Základem je jednoduchý tvar homole formovaný na kadlubu z válečků, včetně paží (propíchnutých opět podélně jehlicí, jako u Pana Učitele). Hlava je modelovaná z hroudy, s otvorem ve spodní části pro odvod vzduchu. Jsou na ní zvýrazněny **uši, oči a ústa** jako symbol, že „musí vidět a vědět vše, co se kde šustne“ a zároveň si „nic z toho pro sebe nenechá“. Informaci náležitě „poupraví a překrutí“ a samozřejmě ji poté „předá dál“! Jednoduše taková „zlá ženská, jedubába, drbna, zkrátka sekernice“.

Mým dalším nápadem bylo po Milníku sestavení kompozice představující **Pedagogickou komunikaci: z učitele, žáka a rodiče**. Sekernice byla ale příliš zlá, naštěstí se ve skutečnosti setkáváme ve školách s rodiči slušnými. Nechtěla jsem ani, aby vznikl dojem, že jsou rodiče „na druhé straně“ a my učitelé stojíme proti nim. Naopak jsem chtěla vyzdvihnout spolupráci při výchově a výuce našich „společných“ dětí. Proto jsem od tohoto konkrétního ztvárnění a tím pádem i zavádějícího úmyslu upustila. Utvrdilo mě to i v přesvědčení, že keramické plastiky abstraktního tvaru budou lepší volbou. Pro větší variabilitu možných představ při tvorbě kompozic a interakcích s nimi.

2.1.4 KERAMICKÉ PLASTIKY (ROZUM)

„Kolik jazyků umíš, tolikrát jsi člověkem“, „Mluvíti stříbro, mlčeti zlato“ a „Kdo rychle dává, dvakrát dává.“ To byla oblíbená rčení mojí české babičky a moje dnes také. Protože ne jen, že měla pravdu, ale hlavně to byly rady, které se týkaly komunikace člověka a jeho postojů. Komunikace je také hlavním tématem této praktické DP. Jako výtvarný prostředek zde poslouží soubor abstraktních geometrických keramických plastik. Cestu, jež mě k nim zavedla jsem již popsala výše.

Jedna z prvotních myšlenek byla vytvořit **Kompozici hlav s obličejí vyjadřujícími emoce** (neverbální komunikaci), jako např. **Messerschmidt** (1777 – 1783), viz

⁶² Keramické kurzy Svatopluka Vaněčka » Svatopluk Vaněček. Keramické kurzy Svatopluka Vaněčka » Kurzy [online]. [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <http://www.keramickykurz.cz/svatopluk-vanecek/>

přílohy. Další součástí neverbální komunikace je **gestikulace**. Je to vlastně „zjednodušená znaková řeč“, kterou používá mnoho lidí k doprovodu slov. Stejnou myšlenku už měla mladá umělkyně **Zuzana Čížková**, která vytvořila v roce 2011 v Praze nápis na školu pro sluchově postižené ve znakové řeči: *„Život je krásný, buďte šťastní a mějte se rádi!“*⁶³ Jak sama říká: *„Vzhledem k trendům zejména komerčních médií, nechci svou výtvarnou tvorbou přispívat do žumpy dalšími exkrementy, vytvořených depresivním smýšlením a cítěním. Toho je všude kolem nás dost!“*⁶⁴ (ČÍŽKOVÁ, Design & Art)

Já s ní souhlasím, proto jsem od myšlenky hlav, či obličejů a také „znakovky“, nebo realistických figur upustila. Rozhodla jsem se pro realizaci abstraktních geometrických plastik, které jsou závislé na subjektivním vnímání diváka a umožňují tak zapojit více svoji představivost v interpretaci díla. Mohou symbolizovat postavy s různými vlastnostmi a znázorňovat jakékoliv jejich myšlenky, pocity, emoce, či komunikační vztahy. Tento způsob a proměnlivost v možné následné interpretaci děl mě oslovil. Bylo to pro mě něco nového. Něco, co jsem ještě nezkoušela. Níže popíši, jak jsem postupovala.

Celkem jsem vytvořila **sedm kusů**. Nejdříve tři varianty dvojic. Myslela jsem, že šest kusů bude konečným číslem, nakonec jsem se rozhodla pro lichý počet. Sedmý kus může představovat propojení dvou osobností, které žijí v harmonii. Je logickým završením a zároveň uzavřením celého cyklu plastik. Narušuje souměrnost sériovosti a zároveň doplňuje svou odlišností. Tyto plastiky představující lidi, mohou vyjadřovat různé myšlenky, vlastnosti postav a pomocí proxemiky i komunikační vztahy. Vše je na libovůli interpreta, či diváka, který může do interakce také zasahovat, seskupovat plastiky a tvořit komunikační vztahy mezi nimi.

Plastiky jsem stavěla z plátů, také z béžové kameniny, jako již popisovaný Milník (Keramická hlína THE Svída).⁶⁵ Teplota přežahu: 900 °C , teplota výpalu: 1150 °C. Po

⁶³ Napis znakovka | Zonerama.com. Nekonečný prostor pro vaše fotky | Zonerama.com [online]. Copyright © 2023 ZONER a.s. [cit. 2023-01-12]. Dostupné z: <https://eu.zonerama.com/cizkovazuzana/Album/6695726>

⁶⁴ MgA. Zuzana Čížková - Design & Art - WWW.ZUZANACIZKOVA.COM. MgA. Zuzana Čížková - Design & Art - WWW.ZUZANACIZKOVA.COM [online]. Copyright © Zuzana Čížková 2023 [cit. 15.06.2023]. Dostupné z: <https://cizkovazuz.com/#services>

⁶⁵ Keramická hlína THE Svída - Béžová kamenina | Výtvarné potřeby Maestro. Výtvarné potřeby, rámování obrazů | Výtvarné potřeby Maestro [online]. Copyright © 2023 AD reklama s.r.o. [cit. 2023-

1. výpalu byly zatřeny oxidy kovů **(+ PŘÍLOHY: obr. 81 – 84)** (viz detaily níže). Na Sedmou plastiku jsem použila kombinaci oxidu kobaltu a železa pro podtržení myšlenky možného spojení dvou osobností.

DVOJČATA (+ PŘÍLOHY: obr. 64 – 69) jsou vysoká: **první kus 34 cm, druhý kus 29 cm, oba na základně 9 x 9 cm**. Inspirována byla budovami **WTC v NY** (viz Přílohy), kdy mě fascinoval jednoduchý tvar hranolů, který se násobí dvěma a stojí těsně vedle sebe jako symbol dvou kooperujících, navzájem se podporujících osob. Bohužel 11. zářím 2001 se vše změnilo. Pamatuji si to jako včera, kdy nás zpráva o teroristickém útoku všechny ochromila. Nemohla jsem pochopit, jak se může v dnešní době něco takového vůbec stát? Jak může být někdo tak nelidský a krutý a mít na svědomí tolik zmařených lidských životů? Myslím, že bychom neměli na tyto milníky lidských dějin zapomínat, ale naopak. Měli bychom využívat **VŠECH** našich dostupných komunikačních prostředků, mezi které patří i umění, kterým na toto musíme stále upozorňovat a varovat!

Další inspirací byly **komíny Letenského tunelu a Sýkorovy obklady černobílou abstraktní mozaikou**. Zamýšlela jsem je nejdříve polít černou a druhý bílou glazurou, nebo nanést vzor mozaiky, bylo by to ale velmi náročné a s nejistým výsledkem a to jsem nechtěla riskovat. Zároveň jsem nechtěla potlačit geometričnost přesných hran, které naopak vynikly zatřením oxidu manganu (burelu). Nanášela jsem jej štětcem na velmi suchý povrch, který **měl být černý**, zároveň jsem to ale nechtěla „přehnat“. Po výpalu jsem zjistila, že ho mohlo být více. Světlost materiálu je hodně zřetelná, vypadá spíše jako **běžově světlé dřevo (+ PŘÍLOHY: obr. 85)**. I tato varianta byla pro mě přijatelná, uvítala jsem naopak tuto čistotu, jako symbol **NADĚJE**. Také matnost povrchu umocňuje kameninu, kterou jsem ještě ošetřila a podpořila včelím voskem pro odpudivost vody (pro venkovní instalaci) a sametový mat na povrchu.

MOSTY (+ PŘÍLOHY: obr. 70 – 74) jsou vysoké: **první kus 24 cm x 33 cm na šířku, stojí na základnách 11 x 9 cm. Druhý kus 23 cm x 32 cm na šířku, stojí na základnách 9 x 9 cm**. Jsou zatřeny oxidem železa do ne zcela vyschlého střepe. Proto je červená barva výraznější. Zaleštěny mikrotenovým sáčkem a po výpalu ošetřeny

včelím voskem. Inspirací byla Klimešova Rovnováha a hlavně prvek „zahnutého hranolu“, který je vlastně zmnožením prvních „hranolů“, ovšem v jiné, expresivnější poloze. **Červenou** barvou jsem chtěla podpořit vášeň, sílu a energii těchto „postav“.

FIGURY (+ PŘÍLOHY: obr. 75 – 80) jsou vysoké: **první kus 38 cm, druhý kus 37 cm, oba na základně 9 x 9 cm.** Jsou zatřeny oxidem kobaltu, částečně přeleštěny mikrotenovým sáčkem a po výpalu opět ošetřeny včelím voskem. Figury jsou kombinací hranolů s měkkým, zaobleným tvarem (kruhem), záměrem bylo přiblížit je více tvaru lidské postavy a zároveň zjemnit tvrdou geometričnost. Otočením k sobě by mohly být i „těhulkami“ (zvýrazněním bříšek), nebo párem: mužem a ženou (zvýrazněním zad), jako v našem případě. Jde o optický klam, kdy se zaměříme na jeden z tvarů a vidíme jen to, co právě chceme. **Modrou** barvou, kterou jsem použila jsem chtěla vyjádřit klid, důvěru a věrnost (**+ PŘÍLOHY: obr. 85**).

SEDMÁ PLASTIKA (+ PŘÍLOHY: obr. 86 – 95) je vysoká: **38 cm, stojí na základně 12 x 12 cm. Průměr vnějších kruhů je 16 cm. Rozpětí obou „křídla“ je 17cm** (měřeno horizontálně). Je tvořena ze základního hranolu, který má do sebe uprostřed zasunutý rozpůlený válec. Jeho poloviny jsou zrcadlově převráceny a vetknuty do hranolu tak, že evokují z přední strany křídla. K tomuto tvaru mě inspiroval Sýkora svými elementy v obraze Černobílá struktura. Je zatřena na základním hranolu oxidem železa, „křídla“ oxidem kobaltu. Plochy opět přeleštěny mikrotenovým sáčkem a po výpalu ošetřeny včelím voskem. **Tmavší odstín modré** jsem zvolila pro stabilitu a důvěryhodnost, **v kombinaci s červenou**, ta znázorňuje srdečnost a zároveň může symbolizovat druhou osobu. Tato barevnost je zvolena na základě mých pocitů a koresponduje s druhým Sýkorovým obrazem: „Červeno-modrá struktura“.

Komunikaci můžeme libovolně znázornit dvěma i více plastikami pomocí proxemiky: jejich přiblížením a oddálením. Když jsou postavy blízko u sebe, mohou spolu snadno komunikovat. Přiblížením figur můžeme mezi nimi naznačovat vřelost, blízkost, přátelskou nebo romantickou komunikaci. Naopak oddálením figur mezi nimi můžeme naznačovat odstup, nebo přímo nepřátelství, či konflikt. Také lze použít kompozici, kdy jsou některé figury v popředí a jiné v pozadí. Ty vpředu naznačují větší důležitost, zatímco ty v pozadí mohou naznačovat důležitost menší.

Ze vzájemného oddalování a přibližování plastik nám mezi nimi vznikly různé komunikační vztahy, které jsem se snažila pojmenovat. Na výběr jsem měla i pojmy z absolvované praxe ve VV, které vyplynuly od žáků. Další z rešerší odborné literatury, od mistrů, které zde zmiňuji výše, nebo z jiných zdrojů, které jsou všude kolem nás, jen je třeba je hledat a hlavně vnímat. Pojmy ponechávám volně k dispozici, každý si může vybrat své názvy podle sebe. Tak mohou vzniknout další kompozice keramických plastik, ale i jejich nové názvy. Viz abecedně seřazená **NABÍDKA KOMUNIKAČNÍCH POJMŮ (+ PŘÍLOHY: obr. 112)**, kde tučně zvýrazněné pojmy byly zrealizovány a znázorněny kompozicemi plastik:

„SOUZNĚNÍ“ (+ PŘÍLOHY: obr. 96)

„DIALOG“ (+ PŘÍLOHY: obr. 97)

„POKLID či ROVNOVÁHA“ (+ PŘÍLOHY: obr. 98)

„SPŘÍZNĚNÉ DUŠE“ (+ PŘÍLOHY: obr. 99)

„ŠEPOT“ (+ PŘÍLOHY: obr. 100)

„KONFLIKT“ (+ PŘÍLOHY: obr. 101)

„OPORA“ (+ PŘÍLOHY: obr. 102)

„SYMPATIE-KONTAKT“ (+ PŘÍLOHY: obr. 103)

„ODMÍTNUTÍ“ (+ PŘÍLOHY: obr. 104)

„RITUÁL“ (+ PŘÍLOHY: obr. 105)

„DŮVĚRNOST“ (+ PŘÍLOHY: obr. 106)

„DŮVĚRA“ (+ PŘÍLOHY: obr. 107)

„POLIBEK“ (+ PŘÍLOHY: obr. 108)

„SPLYNUTÍ“ (+ PŘÍLOHY: obr. 109)

„PORADA“ (+ PŘÍLOHY: obr. 110)

„KOMUNIKACE“ (+ PŘÍLOHY: obr. 111)

Bonusově vkládám svoji ukázkou realizace úpravy hřiště v praxi (+ PŘÍLOHY: obr. 14) v rámci studia na KVK PF ZČU v Plzni pod vedením **Gebauera**. Je to ukáзка velmi dobré komunikace mezi lidmi pro dobrou věc. Což mi dává naději, že dobří lidé existují. A také je to potvrzení lidového rčení: „Když se chce, všechno jde!“

Přesuneme se nyní k didaktické části (artefiletickým náhledem)⁶⁶.

⁶⁶ SLAVÍK, Jan. Umění zážitku, zážitek umění: teorie a praxe artefiletiky. Praha: Univerzita Karlova, 2001. ISBN 80-7290-066-8.

3 DIDAKTICKÁ ČÁST

3.1 REALIZACE V PRAXI NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Vzhledem ke „covidovému“ období, které nás provázelo po celou dobu praxí, jsme mohli vstoupit do tříd pouze omezeně - za dodržení mimořádných proti-covidových opatření. Snažila jsem se využít této příležitosti k ověření témat souvisejících s komunikací a keramickou plastikou. Ukázky vyučovacích hodin **artefiletickým náhledem** jsou z Výtvarné výchovy uskutečněné na 2. stupni ZŠ. Konkrétně z 8. roč. na téma: Komunikační vztahy geometrických tvarů (výstupy žáků viz Přílohy).

3.1.1 VV - 8. ROČ. KOMUNIKAČNÍ VZTAHY GEOMETRICKÝCH TVARŮ, 17. A 24. 2. 2022

A) KONCEPT HODINY

Počet žáků: 19

Charakteristika třídy: Velmi živá, někteří mají problémy s chováním, žáci se SVP

Časová dotace: 2 x 45 min.

Formy výuky: Hromadná - Frontální, Skupinová, Individuální

Metody výuky: Brainstorming, Diskuze, Práce ve dvojicích, Dialog, Reflektivní dialog.

Hlavní cíl: 1.) Žák vytvoří skici geometrických tvarů a jejich vzájemné komunikační vztahy pojmenuje (**SKICI**) (+ **PŘÍLOHY: obr. 39**). 2.) Žák vytvoří kresbu geometrických tvarů podle předchozí skici a vybarví je vodovkami (**BARVA**) (+ **PŘÍLOHY: obr. 40**). Komunikační vztahy pojmenuje (**NÁZEV**) (+ **PŘÍLOHY: obr. 41**).

Dílčí cíle:

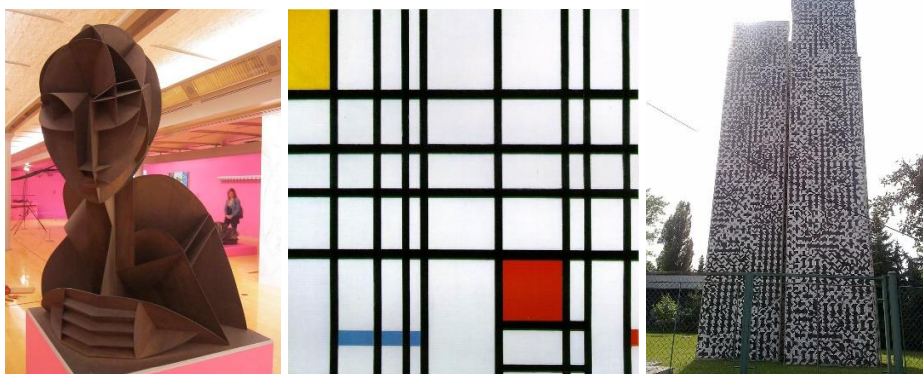
- Kognitivní: Žák dokáže narýsovat základní prostorové geometrické tvary.
- Psychomotorický: Žák experimentuje s polohou geometrických tvarů a hledá názvy pro jejich vzájemné vztahy. Žáci geometrické tvary vybarví vodovkami podle vlastní fantazie a jejich vlastností.
- Afektivní: Žák sdílí svoje pocity z tvorby v průběhu i při reflexi.
- Osobnostně sociální: Žák respektuje ostatní.
- **Konkrétní finální výstup žáků:** Čtvrtka A3 s geometrickými tvary vybarvenými vodovkami v závislosti na jejich vztazích a vlastních pocitech, které budou pojmenovány.

Úroveň expresivního zážitku

VÝZNAMOVÁ (CO je dílem vyjádřeno) a KONSTRUKTIVNÍ (JAK je to vyjádřeno) – důraz.

B) MOTIVAČNÍ SLOŽKA

Umělecká východiska

Naum GABO, Hlava č. 2 (Tate Liverpool) ⁶⁷; **Piet MONDRIAN**, Kompozice se žlutou, modrou a červenou (1937–1942) ⁶⁸; **Zdeněk SÝKORA**, Odvětrávací komín Letenského tunelu (viz obr. níže) ⁶⁹ :

Pět klíčových pojmů (vycházející z cíle a obsahu): Geometrické tvary, Vzájemné vztahy, Pocity, Barvy, Komunikace.

Motivace k práci (aktivizace prekonceptů):

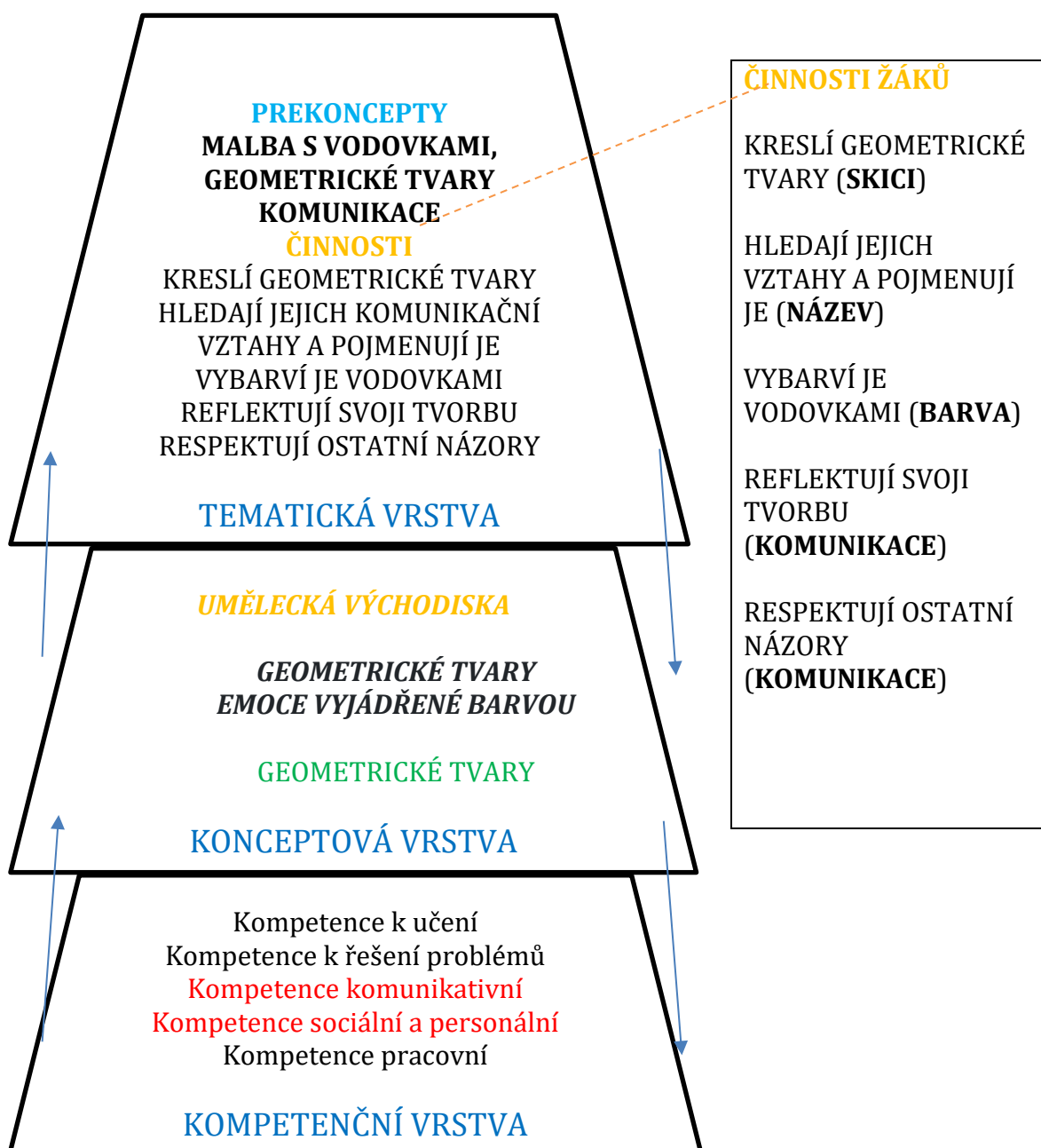
U: „Takže nyní jsme si ujasnili, jaké jsou barvy teplé, že jsou veselejší a jaké jsou barvy studené a že mohou vyjadřovat vážnost situace, či smutek. Víme, jak vodovky používat, že tu máme ubrusky, abychom zamezili rozlití vody. Zopakovali jsme si, že kam dopadá světlo, jsou světlejší barvy, na druhé straně je naopak stín, tam použijeme barvy tmavší.“

U: „Můžete začít tvořit, zkuste si zahrát na umělce. Kreslete, kdo chce může rýsovat, vybarvujte. Vnímejte svoje pocity. Už se těším na ty vaše výtvořky. Skici z minulé hodiny jste zvládli všichni, zvládnete je i nyní v barvě. Kdybyste něco nevěděli, tak se mě ptejte, jsem tu pro vás. Nezapomeňte sledovat mezi tvary jejich vzájemné komunikační vztahy, abyste je výstižně pojmenovali.“

⁶⁷ GABO, Naum. DSC_3991 | alexxis | Flickr. Find your inspiration. | Flickr [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.flickr.com/photos/alexxis/9661558559>

⁶⁸ 'Composition with Yellow, Blue and Red', Piet Mondrian, 1937–42 | Tate. Tate [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/mondrian-composition-with-yellow-blue-and-red-t00648>

⁶⁹ BULÁKOVÁ, Martina. Sýkorovy letenské dlaždičky jsou výřezem z nekonečna. Idnes [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/vytvarne-umeni/sykorovy-letenske-dlazdicky-jsou-vyrezem-z-nekonecna.A090227_184641_vytvarneum_ob

MODEL HLOUBKOVÉ STRUKTURY VÝUKY - KONCEPTOVÝ DIAGRAM ⁷⁰

Kritické místo výuky a alterace pro 2. hod.: Zde je narušena integrita výuky tím, že žáci vyrušovali při první vyučovací hodině a svým chováním zasahovali do výuky. Já je před druhou hodinou přesadila, žáci se zklidnili a lépe se soustředili na tvorbu. Vztahy mezi vrstvami se tím vyrovnaly, mohli jsme dále v klidu pokračovat. U žáků došlo k prohloubení kompetencí ve všech oblastech, čímž došlo ke splnění cílů hodiny.

⁷⁰ SLAVÍK, Jan, Jindřich LUKAVSKÝ, Petr NAJVAR a Tomáš JANÍK. Profesní soud o kvalitě výuky: předem a následně strukturovaná reflexe. *Pedagogika: Časopis pro vědy o vzdělávání a výchově* [online]. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Institut výzkumu školního vzdělávání, 2015, 65(1), 5-33 [cit. 2022-01-29]. ISSN 2336-2189. Dostupné z: <https://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=11138&lang=cs>

C) ČINNOSTNÍ SLOŽKA

Pomůcky

Žáci: Tužka, guma, případně pravítko, vodové barvy, štětce, kelímky s vodou.

Učitel: Čtvrtky A3; Na 2. vyuč. hod. výkresy se skicami z první hodiny; Ukázky uměleckých východisek – pro připomenutí (promítnuto na interaktivní tabuli).

Popis činností v hodině

1. Přivítání, Brainstorming (4 min) - U přivítání žž, zapíše do TK, ověří si prekoncepty žž - co si pamatují z min. hod. a jak, případně upraví a dovysvětlí (malba s vodovkami, teorie barev, konstrukce prostorových geometrických tvarů, pravidla komunikace).

2. Motivace (1min) - „Můžete začít tvořit, zkuste si zahrát na umělce. Kreslete, vybarvujte, hledejte vzájemné vztahy, pojmenujte je. Už se těším na vaše výtvary.“

4. Tvoření (30min) - Čtvrtky A3 rozdané: žž – Kreslí geometrické tvary, hledají jejich vztahy a pojmenují je, při 2. hod. je vybarví vodovkami, reflektují ve dvojicích svoji tvorbu.

5. Závěrečná společná reflexe, úklid (10min) - žž – Respektují ostatní názory.

D) EVALUAČNÍ SLOŽKA

Cíl reflexe a formulace otázek

Cíl: Sebereflexe vlastní tvorby.

Otázky: Jak jste hledali barvu a správné vztahy pro svoje geometr. tvary? Jak se vám pracovalo? Co si z hodiny odnášíte?

Kritické místo hodiny: Hodina navazovala na předchozí, kde jsem žákům vysvětlila cíl, skicovali tužkou a hledali pojmenování vztahů. Druhá vyučovací hodina navazovala na předcházející následující týden – cílem bylo provedení stejného tématu v barvě – vodovkami.

Složení třídy: Celkem 9 chlapců a 10 dívek. První vyučovací hodinu 2/3 žáků zaujali postoj zpočátku „nespolupracující“.

Návrh alterace: Vzhledem k prevenci kritického místa v první hodině, kterým bylo složení třídy, jsem podobné situaci předešla, jak jsem již popsala u konceptového diagramu. Alterace by mohla spočívat v trojrozměrném provedení tématu, např. v konstrukci ze špejlí, drátu, papíru, či jakékoliv modelovací hmoty (včetně keramické

hlíny). Lépe by si představili trojrozměrnost těchto geometrických tvarů, včetně jejich interakcí, které by jednodušeji definovali a pojmenovali.

Z výzkumné sondy, kterou jsem si pro názornost vypracovala z názvů žákovských skic po první vyučovací hodině, vyplývají pojmy definující vzájemné komunikační vztahy geometrických tvarů, které žáci přiřadili svým pracím:

ROZDÍLY VE SPOLEČNOSTI - /

LÁSKA - /////

RODINA - //////////

KAMARÁDSTVÍ - //

NEPŘÁTELSTVÍ - /

SPŘÍZNĚNÉ DUŠE - /

DOKONALOST - /

PRVNÍ SETKÁNÍ LIDÍ, KTERÍ SI MOHOU, NEBO NEMUSÍ ROZUMĚT - /

SEZNAMOVÁNÍ - //

MANIPULACE - /

SMUTEK - /

NEJLEPŠÍ KAMARÁDKY - /

Z výše uvedených názvů vyplývá, že nejvíce jsou zastoupeny pojmy: RODINA a LÁSKA. Na dalších místech je SEZNAMOVÁNÍ a KAMARÁDSTVÍ, z čehož je dle mého názoru vidět, že přesto, že někteří žáci vyrušovali, či zaujímali postoj, že je nic a nikdo nezajímá, touží všichni po lásce, kamarádství a harmonických vztazích.

Již samotné dílčí cíle (narýsovat základní geometrické tvary ve 3D) byly pro žáky v 1. hodině malým oříškem. Narýsovala jsem jim je pro názornost na tabuli a zopakovala, jak na to. Také hledání jejich vzájemných komunikačních vztahů zpočátku žáci zcela nechápali. Přirovnala jsem jim je na příkladu skupiny lidí, kamarádů, přátel, nebo rodiny, kdy každý má své místo a každý se uvnitř nějak cítí (bezpečně, rovnocenně, závisle, atd.) a tento vztah by měli oni pojmenovat (RODINA - BEZPEČÍ...)

Také pomohl moment, kdy jsem jim promítla na interaktivní tabuli umělecká díla a vysvětlila i s názornou ukázkou vzájemného přibližování a oddalování „krychliček“

(proxemiky) pochopili a začali se zaujetím tvořit. Žáci sdíleli svoje pocity z tvorby nejen při reflexi, ale i v průběhu celé hodiny.

Při této hodině jsem si potvrdila, že **Zdeněk Sýkora a jeho Odvětrávací komíny** jsou nejbližší mojí představě, jakou formou keramické plastiky zhmotnit.

Prostorová interakce má velký vliv na vzájemné vztahy komunikujících. Pro žáky je důležité se v těchto vztazích zorientovat, aniž by slyšeli, o čem si dotyční povídají. Poznáme i beze slov, zda jsou to lidé, kteří k sobě patří **intimně** (stojí těsně vedle sebe), **osobně** jako kamarádi (stojící max. na vzdálenost paže), **společensky** (na přednášce) nebo **veřejně** (neznámí lidé na ulici). Správný odhad těchto zón nám všem pomáhá, jak správně a přiměřeně okolnostem spolu komunikovat.

Keramické plastiky mohou mít pro školní praxi několik významů. Samotná keramická hlína může žákům sloužit jako vhodný materiál pro výtvarné aktivity a rozvoj kreativity. Díky své tvarové variabilitě a možnosti kombinace i s jinými materiály umožňuje také řadu dovedností, jako je například přesnost a jemnost práce s materiálem, tvarové a kritické myšlení i estetické vnímání. V rámci mezipředmětových vztahů se také mohou naučit sestavit z hliněných plátů různé 3D geometrické tvary, postup jim pomůže v uvědomění, z kolika a z jakých tvarů jsou složeny. V praxi na ZŠ jsem zjistila, že není výjimkou, že toto dělá některým žákům potíže ještě na 2. stupni.

Kromě toho mohou být keramické plastiky využity i pro rozvoj sociálních dovedností, jako je například spolupráce a komunikace při skupinové práci na projektu.

V neposlední řadě může být tvorba, či keramické plastiky samotné využity i jako prostředek terapeutické práce, například při práci s dětmi s poruchami autistického spektra. Může pomoci rozvíjet smyslové vnímání, koordinaci pohybu, koncentraci a také emoční stabilitu. Haptické vnímání při tvoření s keramickou hlínou má pozitivní a uvolňující účinky. Je přínosem napříč všemi věkovými kategoriemi, což mi potvrdila moje dlouholetá praxe s keramikou.

Bohužel covidová doba mi neumožnila ještě před praxí v ZŠ navštěvovat keramickou dílnu, abych mohla žákům svoji myšlenku komunikace přiblížit již na konkrétních keramických plastikách. Doufám však, že se mi to podaří v budoucnosti.

ZÁVĚR

Stanoveným cílem diplomové práce bylo vytvoření souboru keramických plastik na téma komunikace.

Výstupem v rovině teoretické bylo vymezení pojmů komunikace, keramická plastika a nalezení inspirace od mistrů. Poslední dvě kapitoly byly rozděleny do kategorií **smysly, city a rozum**. Toto členění se osvědčilo pro lepší orientaci a tím k naplnění stanoveného cíle.

V praktické části byl zpracován popis vzniku keramických plastik. Tyto plastiky vznikaly na podkladě kresebných skic, při nichž byla důležitá propojenost inspirace od mistrů a neméně potřebné zapojení žáků v rámci pedagogické praxe na základní škole.

Volba abstraktních geometrických plastik autorku práce obohatily, nejen jako zdroj inspirace a prohloubení znalostí o umělcích. Byla i technickou výzvou při samotném konstruování a dotvoření do finální podoby. Jejich výhoda spočívala především v kontextu veřejného prostoru, kdy posloužily jako výrazový prostředek vizuální interpersonální neverbální komunikace **proxemikou**, aniž by bylo nutno zobrazovat osoby, či věci realisticky. Poskytly nám tak větší svobodu v představách a kombinacích komunikačních vztahů, kdy i v dané kompozici může spatřovat každý něco jiného, podle svých zkušeností a momentálního rozpoložení.

Výstupem je **soubor sedmi** finálních abstraktních keramických plastik v prostorových tvarech z kameniny. Téma komunikace se odráží nejen ve finálních kompozicích s přiřazenými názvy, ale i v možnosti tvorby kompozic a názvů divákem. Součástí práce jsou i přílohy, které obsahují nabídku vytvořených komunikačních pojmů, fotografie inspirace od mistrů, práce žáků ze školní praxe i fotky z vlastní tvorby. Cíl, který byl stanoven na počátku, se autorce práce podařilo splnit.

Vůle ke komunikaci a především k naslouchání vedoucí ke konsensu je jedna z nejdůležitějších věcí v sociální interakci. Umění nám v tomto může pomoci. Vůle k nalézání symbolů v umění nám otvírá nový pohled na věci kolem nás, včetně lidí a směřuje nás na cestu k vzájemnému porozumění. Pojd'me se respektovat, povzbuzovat, přát si jen dobré. Pro mír na Zemi. Pro budoucnost našich dětí.

RESUMÉ

The stated aim of the diploma thesis was to create a set of ceramic sculptures on the topic of communication.

The theoretical output was the definition of the terms communication, ceramic sculpture and finding inspiration from masters. The last two chapters were divided into the categories of senses, feelings, and reason. This division has proven itself for better orientation and thus for the fulfillment of the set goal..

In the practical part, a description of the creation of ceramic sculptures was elaborated. These sculptures were created on the basis of drawing sketches, in which the interconnection of inspiration from the masters and the equally necessary involvement of pupils in pedagogical practice at elementary school were important.

The choice of abstract geometric sculptures enriched the author's work, not only as a source of inspiration and deepening of knowledge about artists. It was also a technical challenge during the actual construction and completion into its final form. We see their advantage primarily in the context of public space, where they served us as an expressive means of visual interpersonal non-verbal communication through proxemics, without having to depict people or things realistically. Their advantage lay mainly in the context of public space, where they served as an expressive means of visual interpersonal non-verbal communication by proxemics, without the need to depict people or things realistically. They gave us more freedom in ideas and combinations of communication relationships, where everyone can see something different in a given composition, according to their experience and current state of mind.

The output is a set of seven final abstract ceramic sculptures in spatial shapes made of stoneware. The theme of communication is reflected not only in the final compositions with assigned titles, but also in the possibility of creating compositions and titles by the viewer. The thesis also includes attachments that contain an offer of created communication terms, photographs of inspiration from masters, work of pupils from school practice and photos from their own work. The goal, which was set at the beginning, the author of the work managed to meet.

The will to communicate and, above all, to listen leading to consensus is one of the most important things in social interaction. Art can help us in this. The will to find symbols in art opens up a new perspective on things around us, including people, and directs us on the path to mutual understanding. Let's respect each other, encourage each other, wish only well. For peace on Earth. For the future of our children.

SEZNAM LITERATURY

- A Piece of 'Brussels' in Silesia | Mark Baker | Travel Writer in Prague. Mark Baker | Travel Writer in Prague [online]. Copyright © 2023 Mark Baker [cit. 2023-02-11]. Dostupné z: <https://markbakerprague.com/a-piece-of-brussels-in-silesia/>
- Artlist - databáze současného umění: Hugo Demartini. Artlist - databáze současného umění: Artlist - Umělci [online]. Copyright ©2006 [cit. 2022-06-14]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/hugo-demartini-1187/>
- Autor: "František Xaver Messerschmidt" [online]. [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <https://www.webumenia.sk/katalog?author=Messerschmidt%2C+Franti%C5%A1ek+Xaver>
- BAUER, Alois. *Lexikon výtvarného umění*. Olomouc: Fin, 1996. ISBN 80-7182-023-7.
- BLÁHA, Jaroslav. *Výtvarné umění a hudba. Tvar, prostor a čas 1/2*. Praha: Togga, 2013. Musica viva (Togga). ISBN 978-80-7476-019-8.
- BULÁKOVÁ, Martina. Sýkorovy letenské dlaždičky jsou výřezem z nekonečna. Idnes [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/vytvarne-umeni/sykorovy-letenske-dlazdicky-jsou-vyrezem-z-nekonecna.A090227_184641_vytvarneum_ob
- 'Composition with Yellow, Blue and Red', Piet Mondrian, 1937–42 | Tate. Tate [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/mondrian-composition-with-yellow-blue-and-red-t00648>
- DEVITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada, 2001. Expert (Grada). ISBN 80-716-9988-8. GAVORA, Peter. *Učitel a žáci v komunikaci*. Brno: Paido, 2005. ISBN 80-731-5104-9.
- Donald Judd 1928–1994 | Tate. Tate [online]. Copyright © Estate of Donald Judd [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/artists/donald-judd-1378>

- FRIED, Michael a Tomáš POSPISZYL. Před obrazem: Antologie americké výtvarné teorie a kritiky, Umění a objektovost. Praha: OSVU, 1998. ISBN 80-238-1296-6.
- GABO, Naum. DSC_3991 | alexxis | Flickr. Find your inspiration. | Flickr [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.flickr.com/photos/alexxis/9661558559>
- GAVORA, Peter. Učitel a žáci v komunikaci. Brno: Paido, 2005. ISBN 80-731-5104-9.
- GEBAUER, Kurt. Dialog: bronz. In: <https://kurtgebauer.cz/fotogalerie/> [online]. Praha, 2008 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://kurtgebauer.cz/portfolio/dialog/>
- GOMBRICH, E. H. *Příběh umění*. Praha: Argo, [1997]. ISBN 80-720-3143-0.
- Gymnázium Na Zatlance, Praha 5 | Aktuality. Gymnázium Na Zatlance, Praha 5 | Úvod [online]. Copyright © 2023 [cit. 2021-01-13]. Dostupné z: <https://www.zatlanka.cz/skola/aktuality>
- HAVEL, Václav. AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR. *Ochrana přírody 3: Časopis státní ochrany přírody* [online]. 55. Praha: ENVIRONS, 2000 [cit. 2023-02-14]. ISSN 1210-258X. Vážení spoluobčané. Dostupné z: <https://www.casopis.ochranaprirody.cz/res/archive/003/000429.pdf?seek=1234979989>. s. 65 - 66.
- Helena Samohelová - Kolín, Studiová scéna pod točnou - SVUK. Sdružení výtvarných umělců keramiků - SVUK [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <http://www.artceramics.cz/aktuality/helana-samohelova-kolin-studiova-scena-pod-tocnou>
- HELUS, Zdeněk. *Sociální psychologie pro pedagogy*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 280 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1168-3.
- HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Praha: Svoboda, 1995. ISBN 25-025-95.
- HOŘKÁ, Vlasta. Reflexe fází rozhovorů s předškolními a mladšími školními dětmi, v průběhu tvořivých výtvarných aktivit s keramickou hlínou.. Č. Bud., 2014. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUĎĚJOVICÍCH. Pedagogická fakulta

- Jun Kaneko. [online]. [cit. 2021-05-31]. Dostupné z: <http://jumkaneko.com/artwork/ceramics-detail/channel/C26/#/16>
- Jun Kaneko. [online]. [cit. 2021-05-31]. Dostupné z: <http://jumkaneko.com/jumkaneko/biography/>
- Jun Kaneko. [online]. Copyright © [cit. 2021-05-31]. Dostupné z: http://www.jumkaneko.com/images/uploads/Performance Flute 5 Pamina jun_kaneko.jpg
- Keramická hlína THE Svída - Běžová kamenina | Výtvarné potřeby Maestro. Výtvarné potřeby, rámování obrazů | Výtvarné potřeby Maestro [online]. Copyright © 2023 AD reklama s.r.o. [cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.vytvarnepotrebymaestro.cz/produkty/keramicka-hlina+c60/keramicka-hlina-the-svida-bezova-kamenina+p7225.htm>
- Keramické kurzy Svatopluka Vaněčka » Svatopluk Vaněček. Keramické kurzy Svatopluka Vaněčka » Kurzy [online]. [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <http://www.keramickykurz.cz/svatopluk-vanecek/>
- Komentář: Kolja jako nejlepší porevoluční film? S českou kritikou je něco špatně - Aktuálně.cz. Magazín - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/film/kolja-ceny-ceske-filmov-kritiky-komentar/r~c8377b72467111eab259ac1f6b220ee8/>
- KOPŘIVA, Pavel et al. *Respektovat a být respektován*. 2. vyd. Kroměříž: Spirála, 2006. 286 s. ISBN 80-901873-7-4.
- KORELUS, Pavel. Studenti Kurta Gebauera vystavují v Galerii Evropského domu: TO OKOLO. In: <https://info.zcu.cz/> [online]. Plzeň, 2022. [cit. 2022-05-12]. Dostupné z: Studenti Kurta Gebauera vystavují v Galerii Evropského domu - INFO - zpravodajský portál ZČU (zcu.cz)
- KOUKOLÍK, František. Výrazy tváře - ČT edu - Česká televize. Vzdělávací videa pro školu i zábavné učení doma - ČT edu - Česká televize [online]. Copyright © Česká televize 1996 [cit. 2023-05-29]. Dostupné z: <https://edu.ceskatelevize.cz/video/5046-vyrazy-tvare>
- KUTÁLEK, Jan, ml. Napsali o JK: In: *Jankutalek.com* [online]. [cit. 2023-05-13]. Dostupné z: [Jan Kutálek ml. – jankutalek.com](http://JanKutalek.ml.-jankutalek.com)

- KUTÁLEK, Jan. Pět smyslů: Keramické plastiky [foto]. In: Www.aktualita.cz: Keramická pf Jana Kutálka [online]. Praha: Spolek výtvarných umělců Mánes, 2017 [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://www.aktualita.cz/pf/diamant/05.jpg>
- KUTÁLKOVÁ, Dana. Napsali o JK: Úvodní slovo při zahájení výstavy keramiky Jana Kutálka. In: *Jankutalek.com* [online]. 2007 [cit. 2023-05-13]. Dostupné z: [Dana Kutálková – jankutalek.com](http://Dana.Kutalkova-jankutalek.com)
- LASOTOVÁ, Dáša, Radek HORÁČEK a Šárka KOSTELECKÁ. *Komunikace s výtvarným dílem II* [online]. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, Katedra výtvarné výchovy, 2007 [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: <https://adoc.pub/komunikace-s-vytvarnym-dilem-ii.html>
- LEWIS, David. *Tajná řeč těla*. Praha: Victoria Publishing, ©1989. 229 s. ISBN 80-85605-49-X.
- Maslowova pyramida potřeb. Proč ateismus nebude nikdy úspěšný a rozšířený - Ateisté ČR. Ateisté ČR - [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.osacr.cz/2013/04/08/proc-ateismus-nebude-nikdy-uspesny-a-rozsireny/>
- MAREŠ, Jiří a Jaro KŘIVOHLAVÝ. *Sociální a pedagogická komunikace ve škole*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990. Pedagogické a psychologické studie. ISBN 80-042-1854-7.
- MATTISON, Steve. *Jak se dělá keramika: podrobný průvodce nástroji, materiály a technikami pro hrnčíře a keramiky*. Vyd. 1. [Praha]: Slovart, 2004. 224 s. ISBN 80-7209-599-4.
- MgA. Zuzana Čížková - Design & Art - WWW.ZUZANACIZKOVA.COM. MgA. Zuzana Čížková - Design & Art - WWW.ZUZANACIZKOVA.COM [online]. Copyright © Zuzana Čížková 2023 [cit. 15.06.2023]. Dostupné z: <https://cizkovazuz.com/#services>
- MIKŠ, František. *Gombrich: tajemství obrazu a jazyk umění : pozvání k dějinám a teorii umění*. 3., rozš. vyd. Brno, 2017. ISBN 978-80-7485-030-1.
- MOSLEROVÁ, Nikola. *Interpersonální komunikace*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2004. 40 s. ISBN 80-7042-692-6.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Sociální psychologie*. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-80-200-1679-9.

- Naum Gabo - 18 Artworks for Sale on Artsy. Artsy — Discover, Buy, and Sell Fine Art [online]. Copyright © [cit. 2023-05-28]. Dostupné z: <https://www.artsy.net/artist/naum-gabo>
- Nápis znakovka | Zonerama.com. Nekonečný prostor pro vaše fotky | Zonerama.com [online]. Copyright © 2023 ZONER a.s. [cit. 2023-01-12]. Dostupné z: <https://eu.zonerama.com/cizkovazuzana/Album/6695726>
- NEPIL, František. Napsali o JK: Vernisáž výstavy v Kramářově galerii. In: *Jankutalek.com* [online]. 1987 [cit. 2023-05-13]. Dostupné z: <https://www.jankutalek.com/frantisek-nepil-i/>
- O firmě – Keramika Vach. Keramika Vach – výroba zakázkové keramiky, Netvořice [online]. [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <http://keramikavach.cz/o-firme/>
- OUHRABKOVÁ, Iva. Bez názvu [Stopy] [foto]. In: <http://www.artceramics.cz/> [online]. Praha: SVUK, 1990 [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <http://www.artceramics.cz/clenove/ouhrabkova-iva>
- PAULÍK, Karel. *Psychologické základy lidské komunikace* [online]. Ostrava: Fakulta strojní VŠB – TU Ostrava, 2007 [cit. 2023-02-25]. Dostupné z: <https://projekty.fs.vsb.cz/415/psychologicke-zaklady-lidske-komunikace.pdf>
- Pávek keramika. Pávek keramika [online]. [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <http://www.pavekkeramika.cz/#aktuality>
- Pin on Landscapes. Pinterest - Česká republika [online]. [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/517984394634922836/>
- QUINZANI, Dino. Case danzanti | Le case danzanti di Praga, altrimenti note c... | Flickr. Find your inspiration. | Flickr [online]. [cit. 2021-04-30]. Dostupné z: <https://flickr.com/photos/37978960@N00/2784812940>
- RADA, Pravoslav. Hlavy: porcelán [foto]. In: <http://theothersideoftheshelf.blogspot.com> [online]. Londýn, 2010, 2010 [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <http://theothersideoftheshelf.blogspot.com/2010/09/pravoslav-rada.html>
- RADA, Pravoslav. Keramika. Praha: Aventinum, 2007. Výtvarné techniky (Aventinum). ISBN 978-80-86858-45-6.

- RADA, Pravoslav. *Techniky keramiky*. Vyd. 2. Praha: Aventinum, 1996. 207 s. Umělcova dílna. ISBN 80-85277-88-3.
- RADOVÁ, Šárka. Články v časopisech: Baví mě pracovat rukama. In: Radova [online]. Praha, 2009. [cit. 2023-05-30]. Dostupné z: <http://www.radova.cz/caso.shtml>
- RVP ZV [online]. Praha, 2021. [2022-02-10]. Dostupné z: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.edu.cz%2Fwp-content%2Fuploads%2F2021%2F07%2FRVP_ZV_2021_word.docx&wdOrigin=BROWSELINK
- Rovnováha | Vetřelci a volavky. o projektu | Vetřelci a volavky [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://vetrelciavolavky.cz/sochy/rovnovaha>
- ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem*. Praha: Panorama, 1990. ISBN 80-7038-078-0.
- SEMOTANOVÁ, Eva a Jaroslav SYNEK. Česko: Ottův historický atlas. Praha: Ottovo nakladatelství, 2007. ISBN 978-80-7360-577-5.
- SLAVÍK, Jan, Jindřich LUKAVSKÝ, Petr NAJVAR a Tomáš JANÍK. *Profesní soud o kvalitě výuky: předem a následně strukturovaná reflexe*. Pedagogika: Časopis pro vědy o vzdělávání a výchově [online]. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Institut výzkumu školního vzdělávání, 2015, 65(1), 5-33 [cit. 2022-01-29]. ISSN 2336-2189. Dostupné z: <https://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=11138&lang=cs>
- SLAVÍK, Jan. *Umění zážitku, zážitek umění: teorie a praxe artefietiky*. Praha: Univerzita Karlova, 2001. ISBN 80-7290-066-8.
- SOPR, Alois, Jaroslav PLESKAL, Savvas VOJATZOGLU a Jaroslav CHRT. Polibek II: Keramická plastika. In: <http://socharstvi.info/>: Informační portál, věnovaný modernímu a současnému sochařství v České republice [online]. Horažďovice: © Centrum pro dějiny sochařství, 1979 [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: <http://socharstvi.info/foto/realizace/257.jpg>
- SOPR, Alois. » Křížky a vetřelci - Drobné umění v Plzni. Křížky a vetřelci - Drobné umění v Plzni [online]. 2015 [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <http://krizkyavetrelci.plzne.cz/katalog/autor/2/>
- SOUČEK, Ludvík. *Kam nedosáhne hlas*. Praha: SNDK, 1964.

- STADLER, Wolfgang. *Dějiny sochařství: [historie a vývoj sochařského umění v Evropě od pravěku do 21. století]*. Praha: Rebo Productions, c1996. ISBN 80-858-1567-2.
- Šumavský rozcestník: Umlčovaným - Michal Šarše, Domažlice. Šumava.cz [online]. Copyright © sumava.cz 1996 [cit. 2022-05-31]. Dostupné z: <https://www.sumava.cz/rozcestnik/kultura-a-pamatky/sochy/umlcovanym-michal-sarse-domazlice/>
- TAYLOR, Louisa. *Současná tvář keramiky: materiály, postupy a techniky pro současné tvůrce*. Praha: Ikar, 2013. ISBN 978-80-249-2115-0.
- Velký dialog - Michal Trpák. Michal Trpák | sochař [online]. Copyright © 2023 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.michaltrpak.com/portfolio/velky-dialog/>
- VIKOVA, Jindra. Whispering, keramická plastika, 1997. [online]. [cit. 2023-05-09]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=7076559065708914&set=a.141560845875472>
- Výrobky skladem – Keramika Vach. Keramika Vach – výroba zakázkové keramiky, Netvořice [online]. [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <http://keramikavach.cz/vyrobky-skladem/#&gid=1&pid=19>
- Výtvarná Výchova - Výtvarná výchova [online]. Copyright ©3 [cit. 2021-01-]. Dostupné z: <https://vytvarna-vychova.cz/nova-figurace/>
- Zdeněk Sýkora - citáty. Zdeněk Sýkora - úvod [online]. Copyright © 2023 lenka sýkorová [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <https://www.zdeneksykora.cz/?s=157>
- Zdeněk Sýkora - dílo. Zdeněk Sýkora - úvod [online]. Copyright © 2023 lenka sýkorová [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: https://zdeneksykora.cz/?s=galerie&id_galerie=7
- Zdeněk Sýkora - realizace v architektuře 1958-2019. Zdeněk Sýkora - úvod [online]. [cit. 2022-02-12]. Copyright © 2023 lenka sýkorová [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: https://www.zdeneksykora.cz/?s=realizace_v_architektuře&id_architektura=5
- ZHOŘ, Igor. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967.

- ZHOŘ, Igor. *Klíče k sochám: Čtení o sochách a sochařích: Pro čtenáře od 12 let*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989. 184 s. Objektív.
- Životopis : Josef Klimes. Josef Klimes [online]. [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <https://www.josefklimes.cz/zivotopis/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr 1: NAKONEČNÝ, Milan. Struktura komunikace a její činitelé, 2009.	5
Obr 2: Maslowova pyramida potřeb	6
Obr 3: HALL, Edward T. Vztahy a proxemické vzdálenosti	8
Obr 4: KUTÁLEK, Jan. Pět smyslů.	13
Obr 5: VACH, Gabriel. Svatá rodina.	15
Obr 6: BRÂNCUSI, Constantin. Polibek (kámen).	16
Obr 7: SOPR, Alois. Polibek II (keramika).	16
Obr 8: KANEKO, June. Dango (keramika), 2015.	17
Obr 9: SÝKORA, Zdeněk. Obklad 4 větracích komínů Letenského tunelu, 1969.	18
Obr 10: KLIMEŠ, Josef. Rovnováha (litý beton), 1989.	19
Obr 11: URUBA, Václav. Směrník v Havířově, 1969.	19
Obr 12: OUHRABKOVÁ, Iva. Bez názvu. [Stopy na cestě]	22
Obr 13: HOŘKÁ, Vlasti. Milník v lese (žula), 2015. Foto autorka.	22
Obr 14: HOŘKÁ, Vlasti. Realizace úpravy hřiště, 29. 3. 2021. Foto autorka.	I
Obr 15: RADA, Pravoslav. Hlavy.	II
Obr 16: GEBAUER, Kurt. Dialog (bronz).	II
Obr 17: MESSERSCHMIDT, Franz Xaver. Hlava postavy č. 44, 1777 - 1783.	II
Obr 18: ŠARŠE, Michal. Umlčovaným, Domažlice. Foto autorka.	II
Obr 19: VIKOVÁ, Jindra. Whispering, 1997. (AMOCA LA, 2023).	III
Obr 20: PLESKAL, Jaroslav a Savvas VOJATZOGLU. [Hrající si děti], 1985. Foto autorka.	III
Obr 21: DVOŘÁK, Karel. Do Ameriky (hlína), UPM v Praze, 1925. Foto autorka.	III
Obr 22: GUTFREUND, Otto. Rváči, 1924 (Milenci v pozadí, 1925). Foto autorka.	III
Obr 23: MOORE, Henry. Král a královna (bronz) Antverpy, 1952 - 1953.	IV
Obr 24: ZOUBEK, Olbram. „Ahoobj“, výstava v Klatovech, 06/2017. Foto autorka.	IV
Obr 25: RADOVÁ, Šárka. JAK a děti (porcelán), 1992. Foto autorka.	IV
Obr 26: ROUČKA, Eva. Rozhovor v cukrárně, 09/2022. Foto autorka.	IV
Obr 27: NEPRAŠ, Karel. Velký dialog (kov, textil, lak), 1966.	V
Obr 28: Napětí, Láska, Poklid, Soudržnost (výloha v Praze), 02/2022. Foto autorka. ...	V
Obr 29: SUCHÝ, Jiří. Dvě hlavy, 12/2022. GMP.	V
Obr 30: TRPÁK, Michal. Velký dialog, 2018.	V
Obr 31: ŠERÁK, Václav. Kruhy (porcelán), 1986. (AJG, 8/2021) Foto autorka.	VI
Obr 32: STEFAN, Bedřich. Torzo III, 1929. UPM. Foto autorka.	VI
Obr 33: KASALICKÁ, Marie. Symbol sportu a her, 1983. 2/2022. Foto autorka.	VI
Obr 34: SAMOHELOVÁ, Helena. Pozvánka na výstavu, 2021.	VI
Obr 35: YAMASAKI, Minoru. WTC NY (Dvojčata), 1973 – 2001.	VII
Obr 36: GEHRY Frank a Vlado MILUNIĆ. Tančící dům (Ginger a Fred), 1994-1996. .	VII
Obr 37: SÝKORA, Zdeněk. Černo-bílá, 1964 a Červeno-modrá struktura, 1967.	VII
Obr 38: DEMARTINI, Hugo. Prostorový objekt II, 1969. Foto: MUO	VII
Obr 39: VV - 8. roč. Vztahy geometrických tvarů (skici), 17. 2. 2022. Foto autorka. ...	VIII
Obr 40: VV - 8. roč. Vztahy geometrických tvarů (barva), 24. 2. 2022. Foto autorka. ...	IX
Obr 41: VV - 8. roč. Vztahy geometrických tvarů (výběr), 24. 2. 2022. Foto autorka. ...	X
Obr 42: HOŘKÁ, Vlasti. Auto-otisk tváře (alobal), 04/2022. Foto autorka.	XI
Obr 43: HOŘKÁ, Vlasti. Milník (kamenina), 07/2021. Foto autorka.	XI

Obr 44: HOŘKÁ, Vlasti. Milník (burel, glazura), 01/2022. Foto autorka.....	XII
Obr 45: HOŘKÁ, Vlasti. Milník, 03/2022. Foto autorka.	XII
Obr 46: HOŘKÁ, Vlasti. Sekernice (skica), 10/2020. Foto autorka.	XIII
Obr 47: HOŘKÁ, Vlasti. Sekernice (šamotová hlína), 10/2020. Foto autorka.....	XIII
Obr 48: HOŘKÁ, Vlasti. Sekernice (zatření burelu), 03/2022. Foto autorka.....	XIV
Obr 49: HOŘKÁ, Vlasti. Sekernice (nanesení glazury), 03/2022. Foto autorka.	XIV
Obr 50: HOŘKÁ, Vlasti. Sekernice, 04/2022. Foto autorka.	XV
Obr 51: SVĚŘÁK Zdeněk a Andrej CHALIMON (Kolja). Foto: Space Films	XVI
Obr 52: HOŘKÁ, Vlasti. Pan učitel (detail hlavy), 11/2021. Foto autorka.....	XVI
Obr 53: HOŘKÁ, Vlasti. Pan učitel (řez, odstranění hmoty), 11/2021. Foto autorka.	XVII
Obr 54: HOŘKÁ, Vlasti. Pan učitel (figura), 11/2021. Foto autorka.....	XVII
Obr 55: HOŘKÁ, Vlasti. Pan učitel (zatření burelu), 12/2021. Foto autorka.....	XVIII
Obr 56: HOŘKÁ, Vlasti. Pan učitel (glazury před výpalem) , 01/2022. Foto autorka.	XVIII
Obr 57: HOŘKÁ, Vlasti. Pan učitel, 11/2021 - 02/2022. Foto autorka.	XIX
Obr 58: HOŘKÁ, Vlasti. Skici, 07/2021. Foto autorka.....	XX
Obr 59: HOŘKÁ, Vlasti. Skici, 07/2021. Foto autorka.....	XX
Obr 60: HOŘKÁ, Vlasti. Skici, 02/2022. Foto autorka.....	XXI
Obr 61: HOŘKÁ, Vlasti. Skici, 02/2022. Foto autorka.....	XXI
Obr 62: HOŘKÁ, Vlasti, 3D skici tváří, 02/2022. Foto autorka.	XXII
Obr 63: HOŘKÁ, Vlasti. 3D skici keramických plastik, 02/2022. Foto autorka.	XXII
Obr 64: HOŘKÁ, Vlasti. Začátek práce, 19. 2. 2022. Foto autorka.....	XXIII
Obr 65: HOŘKÁ, Vlasti. Nařezané díly plátů, 19. 2. 2022. Foto autorka.	XXIII
Obr 66: HOŘKÁ, Vlasti. Slepění hran, 20. 2. 2022. Foto autorka.	XXIV
Obr 67: HOŘKÁ, Vlasti. Dvojčata bez záklopu, 20. 2. 2022. Foto autorka.....	XXIV
Obr 68: HOŘKÁ, Vlasti. Zaklopení dvojčat, 20. 2. 2022. Foto autorka.....	XXV
Obr 69: HOŘKÁ, Vlasti. Sušení v igelitu, 20. 2. 2022. Foto autorka.	XXV
Obr 70: HOŘKÁ, Vlasti. Zmenšení šablony dle pece, 20. 2. 2022. Foto autorka.	XXVI
Obr 71: HOŘKÁ, Vlasti. Dva Mosty k zavadnutí, 20. 2. 2022. Foto autorka.....	XXVI
Obr 72: HOŘKÁ, Vlasti. Most první, 21. 2. 2022. Foto autorka.....	XXVII
Obr 73: HOŘKÁ, Vlasti. Most druhý (lepení dílů), 22. 2. 2022. Foto autorka.	XXVII
Obr 74: HOŘKÁ, Vlasti. Mosty (leštění), 26. 2. 2022. Foto autorka.	XXVIII
Obr 75: HOŘKÁ, Vlasti. Figura 1. (vyříznutí), 26. 2. 2022. Foto autorka.....	XXVIII
Obr 76: HOŘKÁ, Vlasti. Figura 1. (lepení boků), 27. 2. 2022. Foto autorka.	XXIX
Obr 77: HOŘKÁ, Vlasti. Figura 1. (zaklopení boků), 27. 2. 2022. Foto autorka.	XXIX
Obr 78: HOŘKÁ, Vlasti. Figura 2. (uzavření zad), 27. 2. 2022. Foto autorka.	XXX
Obr 79: HOŘKÁ, Vlasti. Figury (zpevnění vnitřků), 28. 2. 2022. Foto autorka.	XXX
Obr 80: HOŘKÁ, Vlasti. Dvě Figury, 2. 3. 2022. Foto autorka.	XXXI
Obr 81: HOŘKÁ, Vlasti. Leštění plastik, 4. 3. 2022. Foto autorka.....	XXXI
Obr 82: HOŘKÁ, Vlasti. Nanášení oxidu kobaltu, 12. 3. 2022. Foto autorka.	XXXII
Obr 83: HOŘKÁ, Vlasti. Nanesení oxidů manganu a kobaltu, 12. 3. 2022. Foto autorka.	XXXII
Obr 84: HOŘKÁ, Vlasti. Nanesení oxidu železa, 26. 3. 2022. Foto autorka.....	XXXIII
Obr 85: HOŘKÁ, Vlasti. Dvojčata a Figury po výpalu, 26. 3. 2022. Foto autorka....	XXXIII
Obr 86: HOŘKÁ, Vlasti. Šablona na 7. kus, 26. 11. 2022. Foto autorka.	XXXIV

Obr 87: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (zdrsnění před lepením), 28. 11. 2022. Foto autorka.	XXXIV
Obr 88: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (křídélka přilepena) 28. 11. 2022. Foto autorka. ..	XXXV
Obr 89: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (průřez), 29. 11. 2022. Foto autorka.	XXXV
Obr 90: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (odlehčení), 30. 11. 2022. Foto autorka.	XXXVI
Obr 91: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (dostavba spodního křídla), 30. 11. 2022. Foto autorka.	XXXVI
Obr 92: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (dostavba obou křídel), 1. 12. 2022. Foto autorka.	XXXVII
Obr 93: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (zaklopení a leštění), 2. 12. 2022. Foto autorka. .	XXXVII
Obr 94: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (zatření oxidů), 6. 12. 2022. Foto autorka.	XXXVIII
Obr 95: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (zatření oxidů), 6. 12. 2022. Foto autorka.	XXXVIII
Obr 96: HOŘKÁ, Vlasti. „SOUZNĚNÍ“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XXXIX
Obr 97: HOŘKÁ, Vlasti. „DIALOG“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XL
Obr 98: HOŘKÁ, Vlasti. „POKLID či ROVNOVÁHA“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XLI
Obr 99: HOŘKÁ, Vlasti. „SPŘÍZNĚNÉ DUŠE“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XLI
Obr 100: HOŘKÁ, Vlasti. „ŠEPOT“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XLII
Obr 101: HOŘKÁ, Vlasti. „KONFLIKT“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XLII
Obr 102: HOŘKÁ, Vlasti. „OPORA“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XLIII
Obr 103: HOŘKÁ, Vlasti. „SYMPATIE-KONTAKT“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XLIII
Obr 104: HOŘKÁ, Vlasti. „ODMÍTNUTÍ“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XLIV
Obr 105: HOŘKÁ, Vlasti. „RITUÁL“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XLV
Obr 106: HOŘKÁ, Vlasti. „DŮVĚRNOST“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XLVI
Obr 107: HOŘKÁ, Vlasti. „DŮVĚRA“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XLVI
Obr 108: HOŘKÁ, Vlasti. „POLIBEK“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XLVII
Obr 109: HOŘKÁ, Vlasti. „SPLYNUTÍ“, 21. 5. 2023. Foto autorka.	XLVIII
Obr 110: HOŘKÁ, Vlasti. „PORADA“, 02/2022 - 05/2023. Foto autorka.	XLIX
Obr 111: HOŘKÁ, Vlasti. „KOMUNIKACE“, 02/2022 – 05/2023. Foto autorka.	L
Obr 112: HOŘKÁ, Vlasti. NABÍDKA KOMUNIKAČNÍCH POJMŮ	LI

PŘÍLOHY

Vlasti Hořká – Realizace úpravy hřiště mezi paneláky, 2021

Záměrem bylo dostat na hřiště BARVY, přírodní i upcyklované, dostupný materiál a zaměřit pozornost dětí více do výšky, aby se naučily pozorovat svět kolem sebe. To byl úkol všech balónků, klubiček, hranolů a stuh, zavěšených na silnější větve stromů. Děti pod nimi běhaly a skotačily. Byla to taková „barevná duha“, která zvedala prostor hřiště do výšky a ukazovala dětem celou jeho plochu, ne jen stávající pískoviště a houpačky při zemi. Třešničkou na dortu byl skutečný „dům z vrbového proutí“. K oživení stromů posloužila i vrbová pavučina, vznášející se „barevná zvonkohra“ a vlající „barevná duha“. Proutí nám poskytla velmi ochotně paní ředitelka ze sousední MŠ, po té, co jsem jí důkladně vysvětlila svůj záměr. K realizaci po moji prosbě, „přidaly ruce“ také paní školnice se svými dětmi a moje rodina. Všem tímto ještě jednou děkuji za úžasnou pomoc. Výsledek, myslím, dopadl výborně, dokládá to zejména radost hrajících si dětí a kladné ohlasy od maminek. Vše je zřetelné z fotodokumentace, kde je náhodně zachyceno i milé překvapení: „Chytil se ptáček Jarabáček, nebo Andulka?“

Obr 14: HOŘKÁ, Vlasti. Realizace úpravy hřiště, 29. 3. 2021. Foto autorka. ⁷¹

⁷¹ KORELUS, Pavel. Studenti Kurta Gebauera vystavují v Galerii Evropského domu: TO OKOLO. In: <https://info.zcu.cz/> [online]. Plzeň, 2022. [cit. 2022-05-12]. Dostupné z: [Studenti Kurta Gebauera vystavují v Galerii Evropského domu - INFO - zpravodajský portál ZČU \(zcu.cz\)](https://info.zcu.cz/)

SMYSLY

Obr 15: RADA, Pravoslav. Hlavy. ⁷²Obr 16: GEBAUER, Kurt. Dialog (bronz). ⁷³Obr 17: MESSERSCHMIDT, Franz Xaver. Hlava postavy č. 44, 1777 - 1783. ⁷⁴Obr 18: ŠARŠE, Michal. Umlčovaným, Domažlice. Foto autorka. ⁷⁵

⁷² RADA, Pravoslav. Hlavy: porcelán [foto]. In: [Http://theothersideoftheshelf.blogspot.com](http://theothersideoftheshelf.blogspot.com) [online]. Londýn, 2010, 2010 [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <http://theothersideoftheshelf.blogspot.com/2010/09/pravoslav-rada.html>

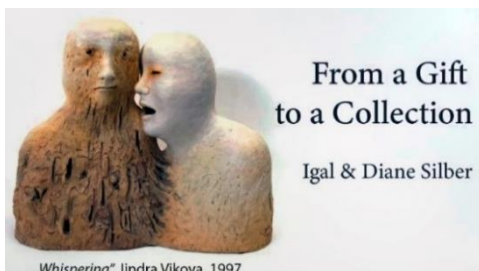
⁷³ GEBAUER, Kurt. Dialog: bronz. In: <https://kurtgebauer.cz/fotogalerie/> [online]. Praha, 2008 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://kurtgebauer.cz/portfolio/dialog/>

⁷⁴ Autor: "František Xaver Messerschmidt" [online]. [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <https://www.webumenia.sk/katalog?author=Messerschmidt%2C+Franti%C5%A1ek+Xaver>

⁷⁵ Šumavský rozcestník: Umlčovaným - Michal Šarše, Domažlice. sumava.cz [online]. Copyright © sumava.cz 1996 [cit. 2022-05-31]. Dostupné z: <https://www.sumava.cz/rozcestnik/kultura-a-pamatky/sochy/umlcovanym-michal-sarse-domazlice/>

CITY

Obr 19: VIKOVÁ, Jindra. Whispering, 1997. (AMOCA LA, 2023). ⁷⁶

Obr 20: PLESKAL, Jaroslav a Savvas VOJATZOGLU. [Hrající si děti], 1985. Foto autorka.

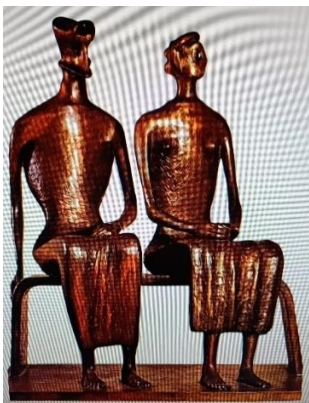

Obr 21: DVOŘÁK, Karel. Do Ameriky (hlína), UPM v Praze, 1925. Foto autorka.

Obr 22: GUTFREUND, Otto. Rváči, 1924 (Milenci v pozadí, 1925). Foto autorka.

⁷⁶ VIKOVA, Jindra. Whispering, keramická plastika, 1997. [online]. [cit. 2023-05-09]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=7076559065708914&set=a.141560845875472>

Obr 23: MOORE, Henry. Král a královna (bronz) Antverpy, 1952 - 1953. ⁷⁷

Obr 24: ZOUBEK, Olbram. „Ahojoj“, výstava v Klatovech, 06/2017. Foto autorka.

Obr 25: RADOVÁ, Šárka. JAK a děti (porcelán), 1992. Foto autorka.

Obr 26: ROUČKA, Eva. Rozhovor v cukrárně, 09/2022. Foto autorka.

⁷⁷ STADLER, Wolfgang. Dějiny sochařství: [historie a vývoj sochařského umění v Evropě od pravěku do 21. století]. Praha: Rebo Productions, c1996. ISBN 80-858-1567-2. s. 194

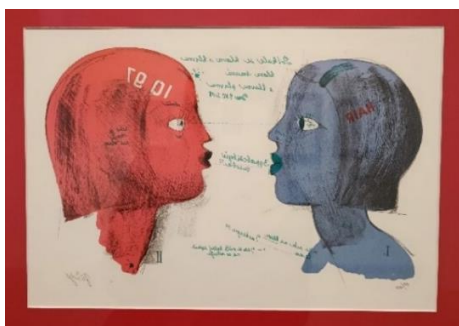
ROZUM

Obr 27: NEPRAŠ, Karel. Velký dialog (kov, textil, lak), 1966. ⁷⁸

Obr 28: Napětí, Láska, Poklid, Soudržnost (výloha v Praze), 02/2022. Foto autorka.

Obr 29: SUCHÝ, Jiří. Dvě hlavy, 12/2022. GMP.

Obr 30: TRPÁK, Michal. Velký dialog, 2018. ⁷⁹

⁷⁸ SEMOTANOVÁ, Eva a Jaroslav SYNEK. Česko: Ottův historický atlas. Praha: Ottovo nakladatelství, 2007. ISBN 978-80-7360-577-5. s. 375

⁷⁹ Velký dialog - Michal Trpák. Michal Trpák | sochař [online]. Copyright © 2023 [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.michaltrpak.com/portfolio/velky-dialog/>

Obr 31: ŠERÁK, Václav. Kruhy (porcelán), 1986. (AJG, 8/2021) Foto autorka.

Obr 32: STEFAN, Bedřich. Torzo III, 1929. UPM. Foto autorka.

Obr 33: KASALICKÁ, Marie. Symbol sportu a her, 1983. 2/2022. Foto autorka.

Srdčně vás zveme na výstavu

HELENA SAMOHELOVÁ
KERAMIKA POD TOČNOU

Studiová scéna Pod točnou,
Smetanova 557, Kolín
Vernisáž 8. listopadu 2021 v 18 hodin
O autorce promluví Mgr. V. Vicherková
Výstava potrvá do 22. prosince 2021

www.divadlakolin.cz
Otevřeno: pondělí až sobota, 10 - 15 hodin

Obr 34: SAMOHELOVÁ, Helena. Pozvánka na výstavu, 2021. ⁸⁰

⁸⁰ Helana Samohelová - Kolín, Studiová scéna pod točnou - SVUK. Sdružení výtvarných umělců keramiků - SVUK [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <http://www.artceramics.cz/aktuality/helana-samohelova-kolin-studiova-scena-pod-tocnou>

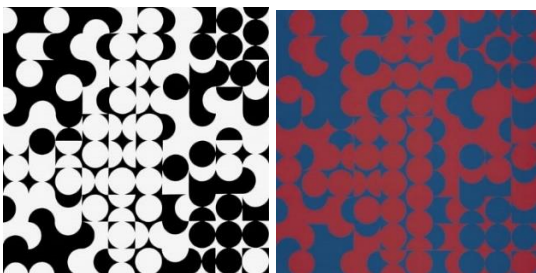

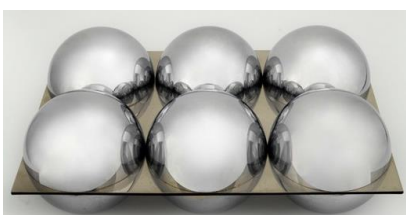
Obr 35: YAMASAKI, Minoru. WTC NY (Dvojčata), 1973 – 2001. ⁸¹

Obr 36: GEHRY Frank a Vlado MILUNIĆ. Tančící dům (Ginger a Fred), 1994-1996. ⁸²

Obr 37: SÝKORA, Zdeněk. Černo-bílá, 1964 a Červeno-modrá struktura, 1967. ⁸³

Obr 38: DEMARTINI, Hugo. Prostorový objekt II, 1969. Foto: MUO ⁸⁴

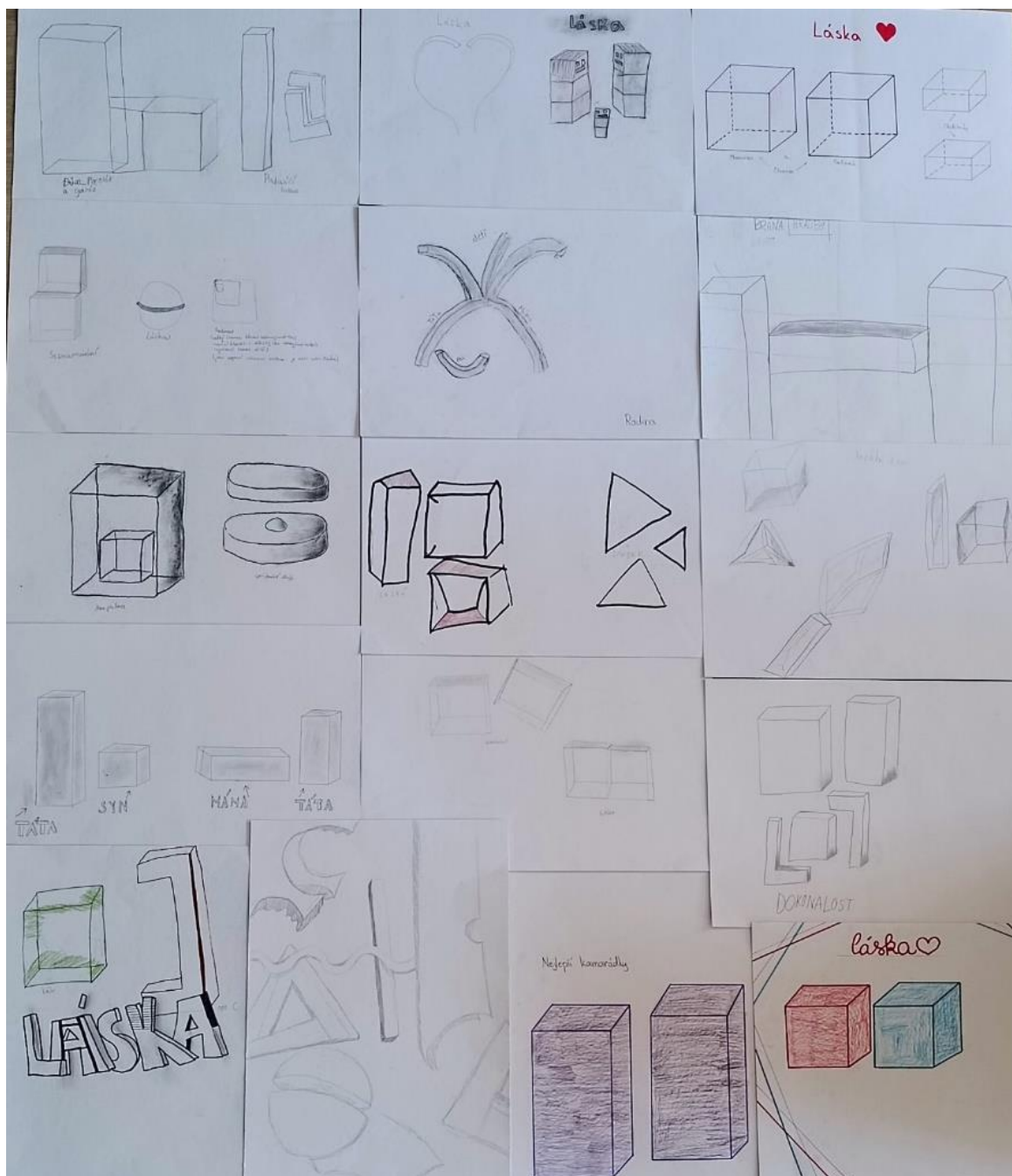
⁸¹ Pin on Landscapes. Pinterest - Česká republika [online]. [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/517984394634922836/>

⁸² QUINZANI, Dino. Case danzanti | Le case danzanti di Praga, altrimenti note c... | Flickr. Find your inspiration. | Flickr [online]. [cit. 2021-04-30]. Dostupné z: <https://flickr.com/photos/37978960@N00/2784812940>

⁸³ Zdeněk Sýkora - dílo. Zdeněk Sýkora - úvod [online]. Copyright © 2023 lenka sýkorová [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: https://zdeneksykora.cz/?s=galerie&id_galerie=7

⁸⁴ Artlist - databáze současného umění: Hugo Demartini. Artlist - databáze současného umění: Artlist - Umělci [online]. Copyright ©2006 [cit. 2022-06-14]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/hugo-demartini-1187/>

PRAXE V ZŠ – 8. roč.

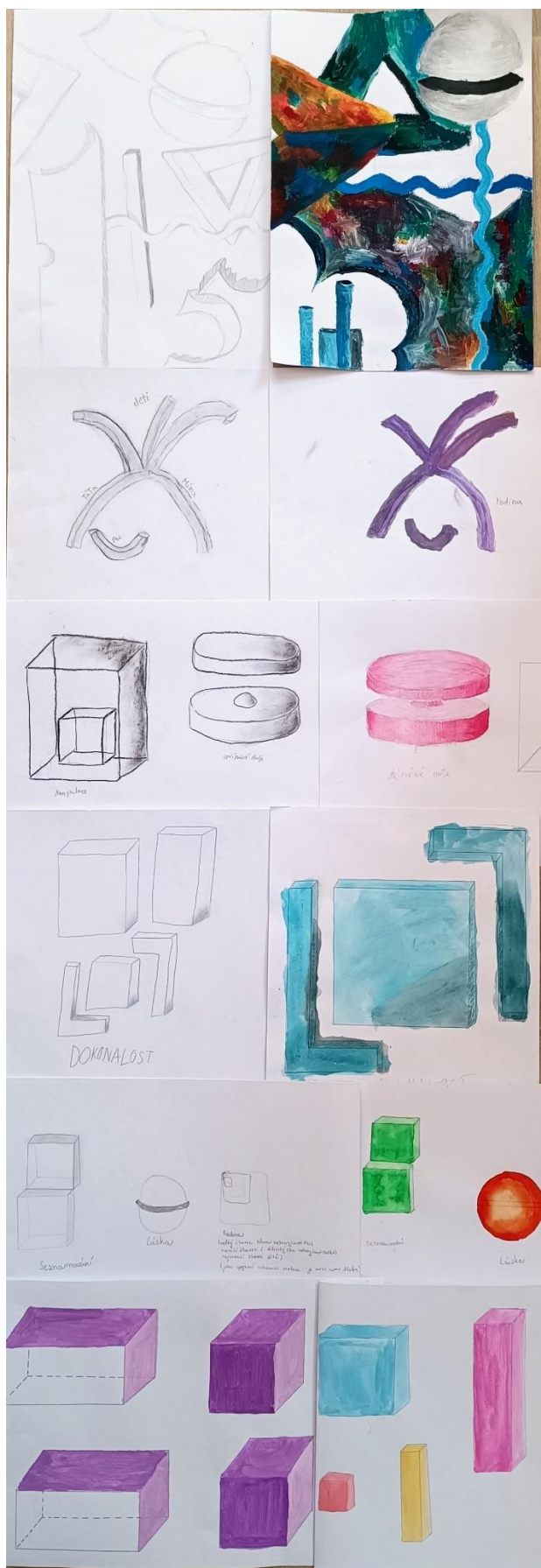

Obr 39: VV - 8. roč. Vztahy geometrických tvarů (skici), 17. 2. 2022. Foto autorka.

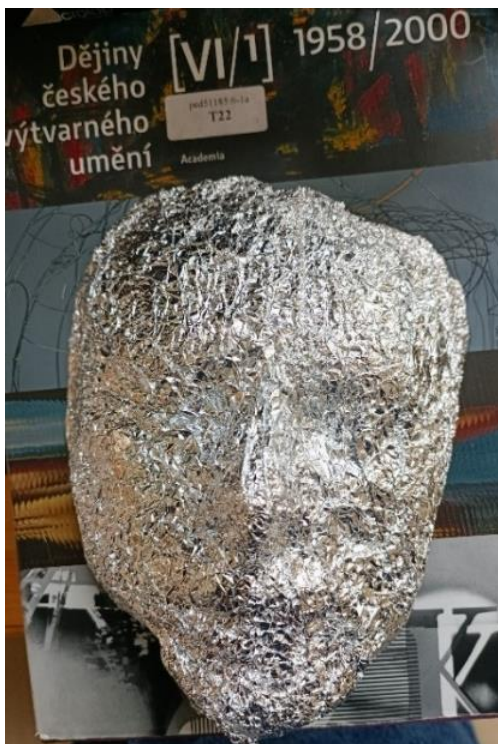

Obr 40: VV - 8. roč. Vztahy geometrických tvarů (barva), 24. 2. 2022. Foto autorka.

Obr 41: VV - 8. roč. Vztahy geometrických tvarů (výběr), 24. 2. 2022. Foto autorka.

PRAKTICKÁ ČÁST - TVÁŘ, MILNÍK

Obr 42: HOŘKÁ, Vlasti. Auto-otisk tváře ⁸⁵ (alobal), 04/2022. Foto autorka.

Obr 43: HOŘKÁ, Vlasti. Milník (kamenina), 07/2021. Foto autorka.

⁸⁵ Výtvarná Výchova - Výtvarná výchova [online]. Copyright ©3 [cit. 2021-01-]. Dostupné z: <https://vytvarna-vychova.cz/nova-figurace/>

Obr 44: HOŘKÁ, Vlasti. Milník (burel, glazura), 01/2022. Foto autorka.

Obr 45: HOŘKÁ, Vlasti. Milník, 03/2022. Foto autorka.

SEKERNICE

Obr 46: HOŘKÁ, Vlasti. Sekernice (skica), 10/2020. Foto autorka.

Obr 47: HOŘKÁ, Vlasti. Sekernice (šamotová hlína), 10/2020. Foto autorka.

Obr 48: HOŘKÁ, Vlasti. Sekernice (zatření burelu), 03/2022. Foto autorka.

Obr 49: HOŘKÁ, Vlasti. Sekernice (nanesení glazury), 03/2022. Foto autorka.

Obr 50: HOŘKÁ, Vlasti. Sekernice, 04/2022. Foto autorka.

PAN UČITEL

Obr 51: SVĚRÁK Zdeněk a Andrej CHALIMON (Kolja). Foto: Space Films ⁸⁶

Obr 52: HOŘKÁ, Vlasti. Pan učitel (detail hlavy), 11/2021. Foto autorka.

⁸⁶ Komentář: Kolja jako nejlepší porevoluční film? S českou kritikou je něco špatně - Aktuálně.cz. Magazín - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/film/kolja-ceny-ceske-filmove-kritiky-komentar/r~c8377b72467111eab259ac1f6b220ee8/>

Obr 53: HOŘKÁ, Vlasti. Pan učitel (řez, odstranění hmoty), 11/2021. Foto autorka.

Obr 54: HOŘKÁ, Vlasti. Pan učitel (figura), 11/2021. Foto autorka.

Obr 55: HOŘKÁ, Vlasti. Pan učitel (zatření burelu), 12/2021. Foto autorka.

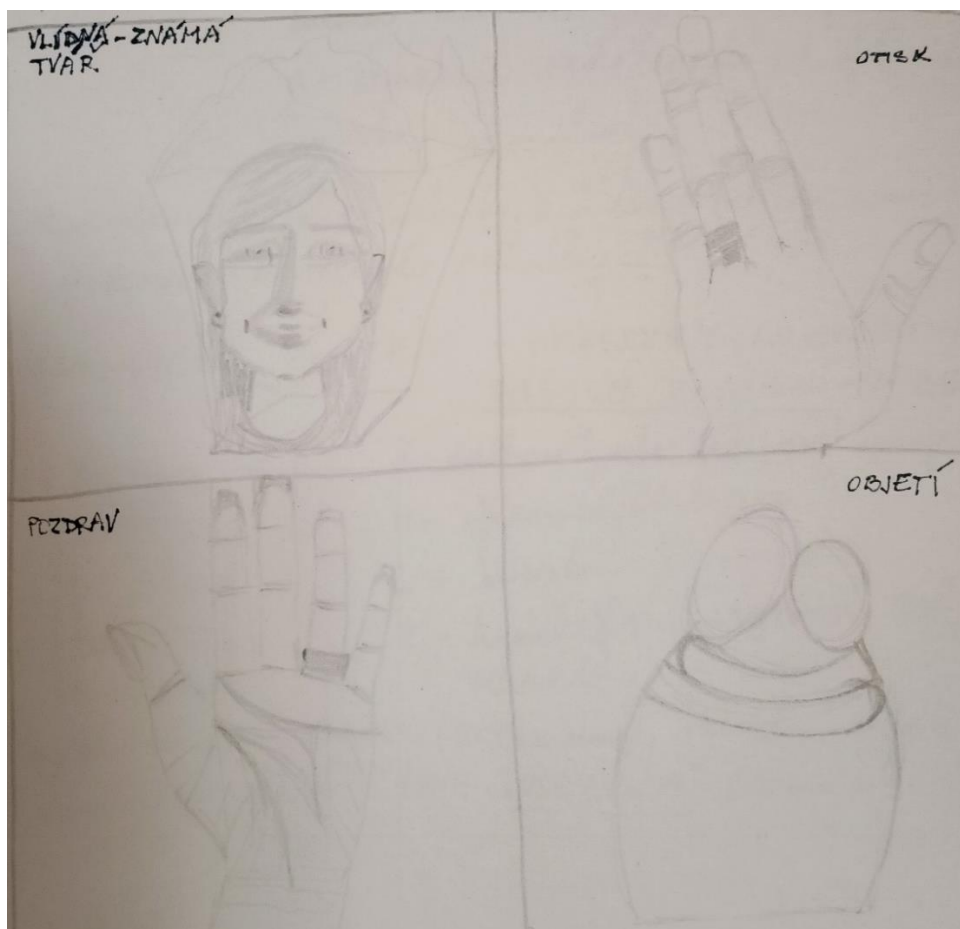

Obr 56: HOŘKÁ, Vlasti. Pan učitel (glazury před výpalem) , 01/2022. Foto autorka.

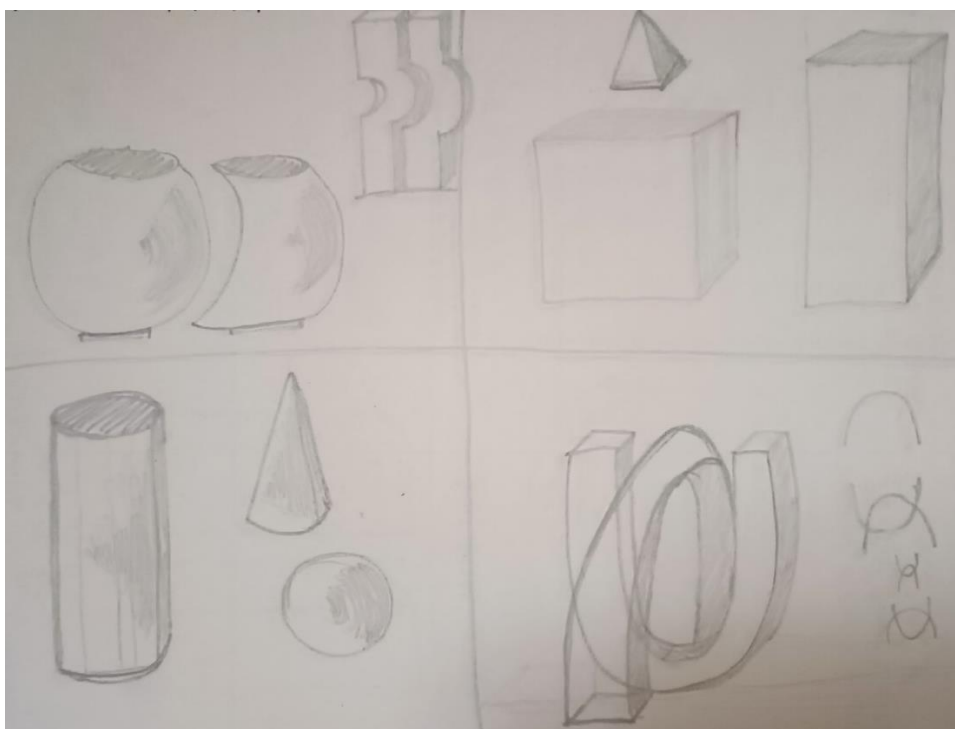

Obr 57: HOŘKÁ, Vlasti. Pan učitel, 11/2021 - 02/2022. Foto autorka.

SKICI

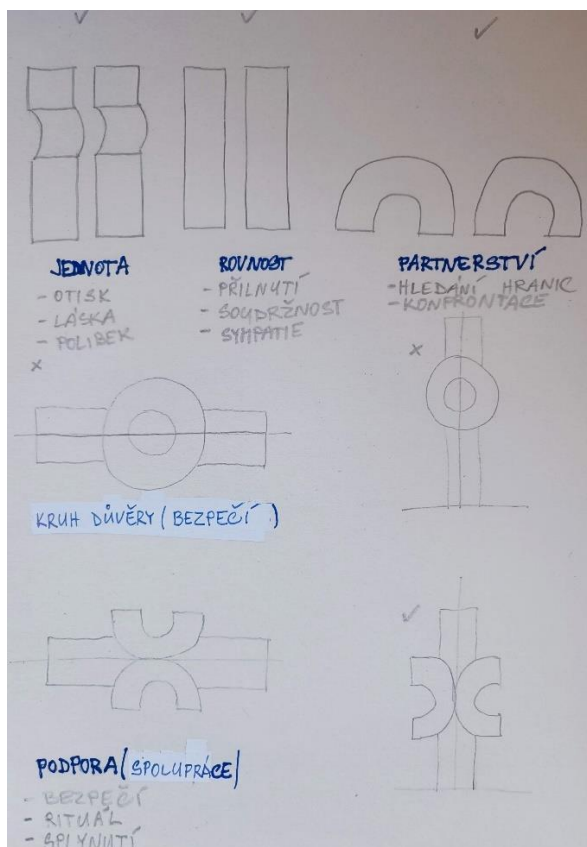

Obr 58: HOŘKÁ, Vlasti. Skici, 07/2021. Foto autorka.

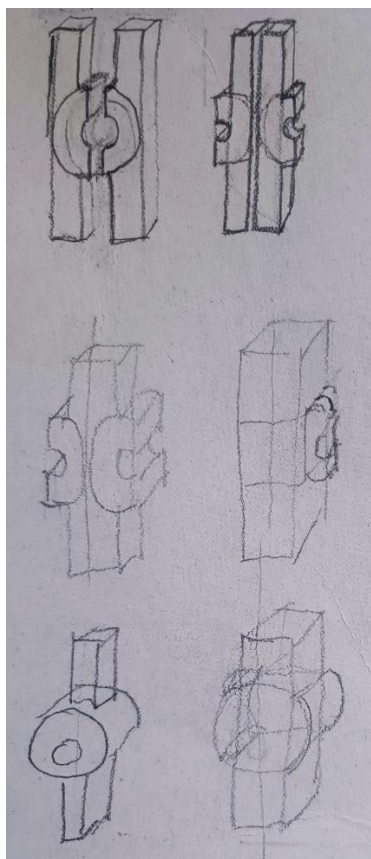

Obr 59: HOŘKÁ, Vlasti. Skici, 07/2021. Foto autorka.

Obr 60: HOŘKÁ, Vlasti. Skici, 02/2022. Foto autorka.

Obr 61: HOŘKÁ, Vlasti. Skici, 02/2022. Foto autorka.

3D SKICI

Obr 62: HOŘKÁ, Vlasti, 3D skici tváří, 02/2022. Foto autorka.

Obr 63: HOŘKÁ, Vlasti. 3D skici keramických plastik, 02/2022. Foto autorka.

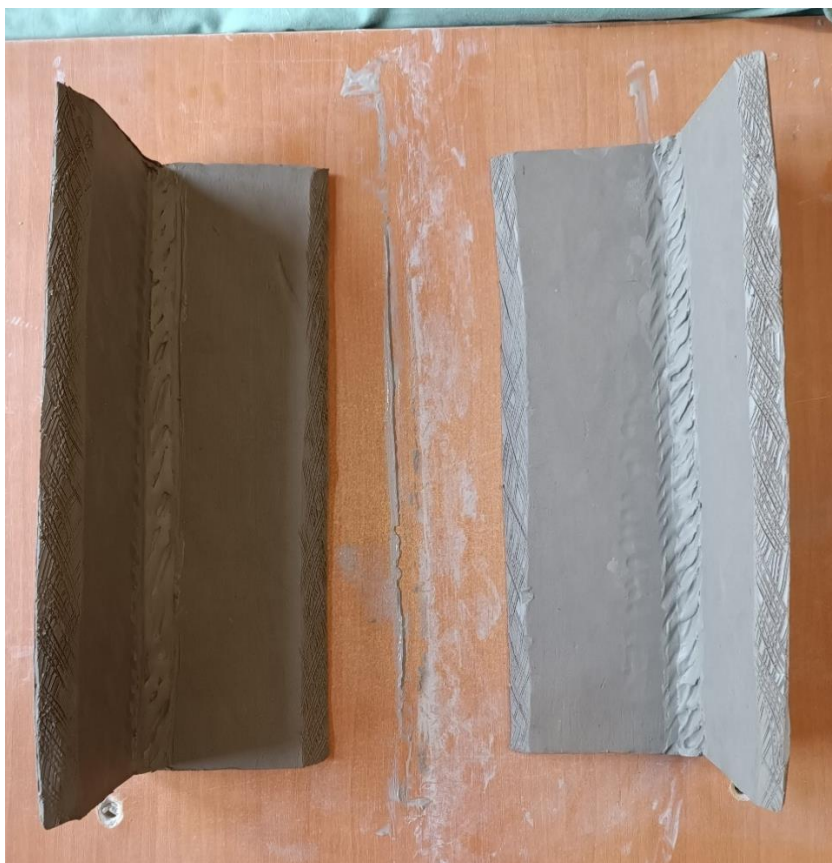
DVOJČATA

Obr 64: HOŘKÁ, Vlasti. Začátek práce, 19. 2. 2022. Foto autorka.

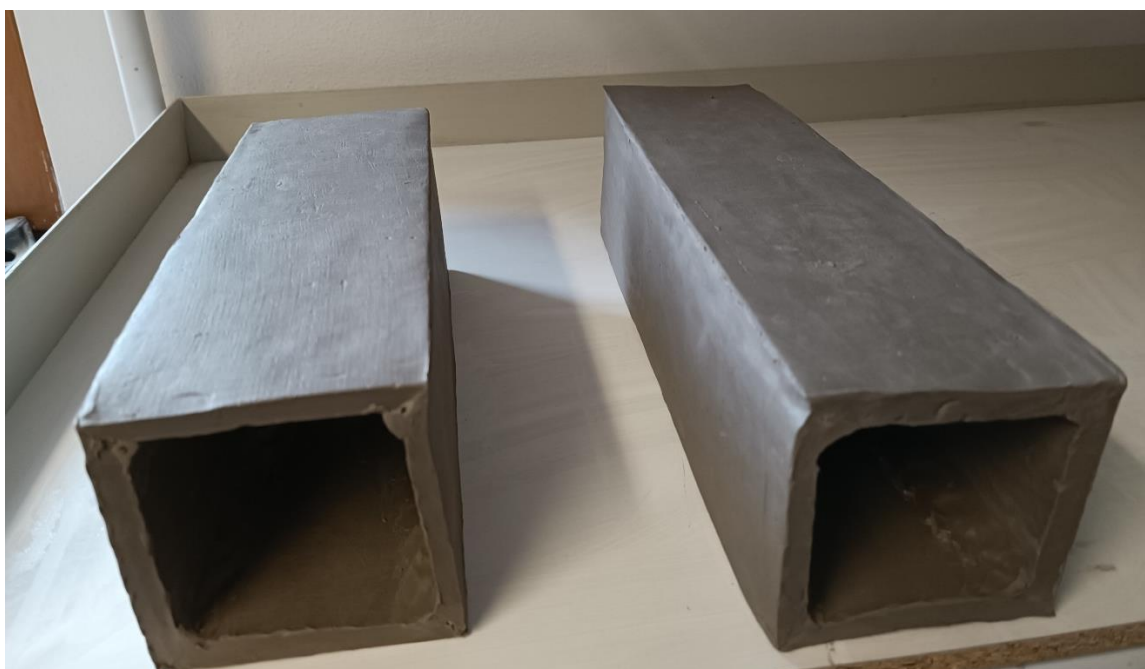

Obr 65: HOŘKÁ, Vlasti. Nařezané díly plátů, 19. 2. 2022. Foto autorka.

Obr 66: HOŘKÁ, Vlasti. Spleení hran, 20. 2. 2022. Foto autorka.

Obr 67: HOŘKÁ, Vlasti. Dvojčata bez záklopu, 20. 2. 2022. Foto autorka.

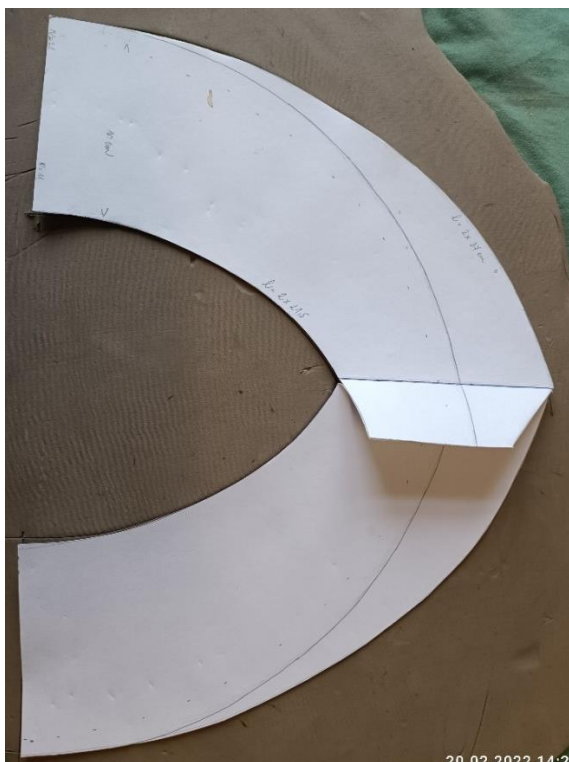

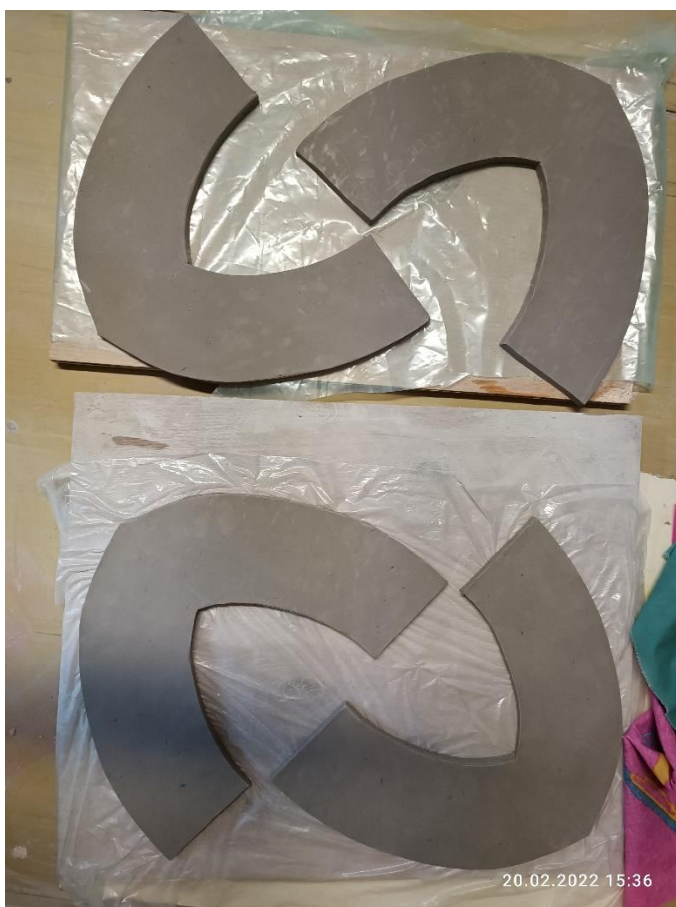
Obr 68: HOŘKÁ, Vlasti. Zaklopení dvojčat, 20. 2. 2022. Foto autorka.

Obr 69: HOŘKÁ, Vlasti. Sušení v igelitu, 20. 2. 2022. Foto autorka.

MOSTY

Obr 70: HOŘKÁ, Vlasti. Zmenšení šablony dle pece, 20. 2. 2022. Foto autorka.

Obr 71: HOŘKÁ, Vlasti. Dva Mosty k zavaznutí, 20. 2. 2022. Foto autorka.

Obr 72: HOŘKÁ, Vlasti. Most první, 21. 2. 2022. Foto autorka.

Obr 73: HOŘKÁ, Vlasti. Most druhý (lepení dílů), 22. 2. 2022. Foto autorka.

FIGURY

Obr 74: HOŘKÁ, Vlasti. Mosty (leštění), 26. 2. 2022. Foto autorka.

Obr 75: HOŘKÁ, Vlasti. Figura 1. (vyříznutí), 26. 2. 2022. Foto autorka.

Obr 76: HOŘKÁ, Vlasti. Figura 1. (lepení boků), 27. 2. 2022. Foto autorka.

Obr 77: HOŘKÁ, Vlasti. Figura 1. (zaklopení boků), 27. 2. 2022. Foto autorka.

Obr 78: HOŘKÁ, Vlasti. Figura 2. (uzavření zad), 27. 2. 2022. Foto autorka.

Obr 79: HOŘKÁ, Vlasti. Figury (zpevnění vnitřků), 28. 2. 2022. Foto autorka.

Obr 80: HOŘKÁ, Vlasti. Dvě Figury, 2. 3. 2022. Foto autorka.

Obr 81: HOŘKÁ, Vlasti. Leštění plastik, 4. 3. 2022. Foto autorka.

Obr 82: HOŘKÁ, Vlasti. Nanášení oxidu kobaltu, 12. 3. 2022. Foto autorka.

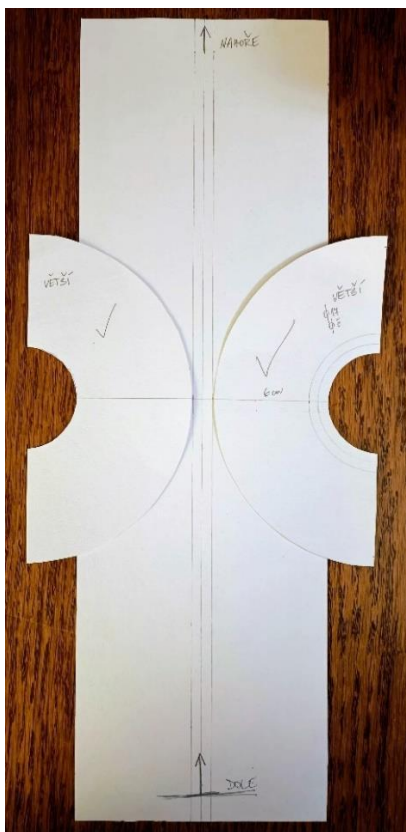
Obr 83: HOŘKÁ, Vlasti. Nanesení oxidů manganu a kobaltu, 12. 3. 2022. Foto autorka.

Obr 84: HOŘKÁ, Vlasti. Nanesení oxidu železa, 26. 3. 2022. Foto autorka.

Obr 85: HOŘKÁ, Vlasti. Dvojčata a Figury po výpalu, 26. 3. 2022. Foto autorka.

SEDMÝ KUS

Obr 86:HOŘKÁ, Vlasti. Šablona na 7. kus, 26. 11. 2022. Foto autorka.

Obr 87: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (zdrsnění před lepením), 28. 11. 2022. Foto autorka.

Obr 88: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (křídélka přilepena) 28. 11. 2022. Foto autorka.

Obr 89: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (průřez), 29. 11. 2022. Foto autorka.

Obr 90: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (odlehčení), 30. 11. 2022. Foto autorka.

Obr 91: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (dostavba spodního křídla), 30. 11. 2022. Foto autorka.

Obr 92: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (dostavba obou křídel), 1. 12. 2022. Foto autorka.

Obr 93: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (zaklopení a leštění), 2. 12. 2022. Foto autorka.

Obr 94: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (zatření oxidů), 6. 12. 2022. Foto autorka.

Obr 95: HOŘKÁ, Vlasti. Sedmý (zatření oxidů), 6. 12. 2022. Foto autorka.

KERAMICKÉ PLASTIKY – KOMUNIKAČNÍ VZTAHY

Obr 96: HOŘKÁ, Vlasti. „SOUZNĚNÍ“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 97: HOŘKÁ, Vlasti. „DIALOG“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 98: HOŘKÁ, Vlasti. „POKLID či ROVNOVÁHA“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 99: HOŘKÁ, Vlasti. „SPŘÍZNĚNÉ DUŠE“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 100: HOŘKÁ, Vlasti. „ŠEPOT“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 101: HOŘKÁ, Vlasti. „KONFLIKT“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 102: HOŘKÁ, Vlasti. „OPORA“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 103: HOŘKÁ, Vlasti. „SYMPATIE-KONTAKT“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 104: HOŘKÁ, Vlasti. „ODMÍTnutí“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 105: HOŘKÁ, Vlasti. „RITUÁL“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 106: HOŘKÁ, Vlasti. „DŮVĚRNOST“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 107: HOŘKÁ, Vlasti. „DŮVĚRA“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 108: HOŘKÁ, Vlasti. „POLIBEK“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 109: HOŘKÁ, Vlasti. „SPLYNUTÍ“, 21. 5. 2023. Foto autorka.

Obr 110: HOŘKÁ, Vlasti. „PORADA“, 02/2022 - 05/2023. Foto autorka.

Obr 111: HOŘKÁ, Vlasti. „KOMUNIKACE“, 02/2022 – 05/2023. Foto autorka.

Obr 112: HOŘKÁ, Vlasti. **NABÍDKA KOMUNIKAČNÍCH POJMŮ**

AKCE a REAKCE, AUTONOMIE, BEZPEČÍ, BLÍZKOST, **DIALOG**, DOKONALOST, **DŮVĚRA**, **DŮVĚRNOST**, EMPATIE, GORDICKÝ UZEL, HRA, CHYBA, INTERVENCE, KOGNITIVNÍ DISONANCE, KAMARÁDSTVÍ, **KOMUNIKACE**, KOMUNIKAČNÍ ŠUM, KONFRONTACE, **KONFLIKT**, **KONTAKT**, KONVERZACE, KOOPERACE, LÁSKA, MANIPULACE, MILENCI, MONOLOG, MYSTIFIKACE, NAPĚTÍ, NÁZOR, NEPOCHOPENÍ, NEPŘÁTELSTVÍ, NENÁVIST, NESPOLUPRÁCE, NEZÁJEM, **ODMÍTNUTÍ**, Odstup, OBRANA, OSTRAKIZACE, OTÁZKA a ODPOVĚĎ, OTISK, OZVĚNA, PARTNERSTVÍ, PÉČE, **PODPORA**, **POKLID**, **POLIBEK**, POMLUVA, POMOC, **PORADA**, POSLECH, POTŘEBA, PROSTOR A ČAS, PŘÁTELSTVÍ, PŘITAŽLIVOST, RESPEKT, **RITUÁL**, **ROVNOVÁHA**, SOUDRŽNOST, **SOUZNĚNÍ**, **SPLYNUTÍ**, SPOJENÍ, SPOR, **SPŘÍZNĚNÉ DUŠE**, STRACH, SYMETRIE, **SYMPATIE**, **ŠEPOT**, TICHO, TOLEROVÁNÍ, TOUHA, TRPĚLIVOST, UPOUTÁNÍ POZORNOSTI, ÚCTA, ÚNIK, ÚTOK, VÝKŘIK, VZPOMÍNKA, ZÁDRHEL, ZÁJEM, ZÁMĚR, ZMATENÍ, ZNEUŽÍVÁNÍ, ZPĚTNÁ VAZBA, ZRCADLENÍ, ŽIVOT...